

URZĄD
MIASTA
KAZIMIERZ DOLNY

UMBRELLA
AGENDA 21

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA I GMINY KAZIMIERZ DOLNY

Kazimierz Dolny- czerwiec 2001

Dokument przygotowano w ramach pomocy konsultingowej programu Umbrella Project "Opracowanie strategii zrównoważonego rozwoju w gminie zgodnie z zaleceniami Agendy 21"

Umbrella Project jest organizacją działającą od 1990 r., w ramach struktur ONZ, powołaną przez rząd Rzeczypospolitej Polskiej oraz Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) do udzielania pomocy doradczej. Umbrella świadczy usługi konsultingowe i szkoleniowe w zakresie zarządzania. Zajmuje się, między innymi, tworzeniem strategii zrównoważonego rozwoju na poziomie lokalnym (Agenda 21 Organizacji Narodów Zjednoczonych) oraz wdrażaniem i doskonaleniem systemów zarządzania.

UNDP Umbrella Project

Aleja Niepodległości 186

00-926 Warszawa

tel. (0-22) 628-36-24

fax. (0-22) 629-95-66

Zespół konsultantów Umbrella Project:

Zenon Sobowiec	- konsultant koordynator
Witold Pycior	- konsultant branżowy
Adam Puza	- konsultant branżowy
Ernst Jan Stroes	- konsultant wiodący

Opinia wewnętrzna:

Prof. dr hab. Tadeusz Borys

Kazimierz Dolny 2001

Szanowni Państwo

Przedstawiamy Państwu Strategię Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierz Dolny, która jest pierwszym etapem budowy lokalnej Agendy 21, jako programu działań na rzecz zrównoważonego rozwoju miasta i gminy w perspektywie najbliższych kilkunastu lat.

Prezentowany dokument określa najważniejsze cele i zadania, które trzeba wykonać aby poprawić warunki życia mieszkańców. Jego realizacja doprowadzi do przekształcenia naszego miasta i gminy w prężny ośrodek turystyczno-gospodarczy przyjazny mieszkańcom i środowisku, bezpieczny i gościnny. Zapewnienie wysokiego poziomu życia społeczności lokalnej jest głównym założeniem Strategii.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierz Dolny powstała w wyniku wielomiesięcznej pracy zespołu opracowującego ten dokument. W jego skład weszli przedstawiciele samorządu gminy, organizacji pozarządowych, biznesu, wielu instytucji lokalnych i liderzy, przedstawiciele różnych środowisk miasta i gminy. Praca ta wspierana była przez konsultantów Programu Umbrella. Jesteśmy przekonani, że efekty wdrażania opracowanej Strategii będą widoczne już w najbliższych latach. Jednak realizacja przedstawionej wizji rozwoju gminy wymaga dużego zaangażowania nie tylko samorządu miasta i gminy, ale również wszystkich jego mieszkańców. Wiek XXI stawia przed nami nowe wyzwania, którym powinniśmy sprostać oraz nowe szanse, które powinniśmy wykorzystać. Mamy nadzieję, że dzięki stworzonej wizji Miasta i Gminy Kazimierz Dolny, wspólnej dla wszystkich mieszkańców, będzie to dobry czas dla rozwoju i promocji tej ziemi.

Z poważaniem

**Przewodniczący Rady Miejskiej
w Kazimierzu Dolnym**

Piotr Ruciński

**Burmistrz Miasta
Kazimierz Dolny**

Andrzej Szczypa

**Osoby uczestniczące w pracach nad Strategią
Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierz Dolny
w ramach Zespołu Opracowującego Strategię**

1. Bartoszewicz Renata	54. Pawlak Joanna
2. Cendrowski Jarosław	55. Pawłowski Andrzej
3. Czarnecki Franciszek	56. Peplowski Ryszard
4. Czerwiec Józef	57. Peklik Iwona
5. Dębicki Mirosław	58. Pisula Andrzej
6. Domagała Marek	59. Pisula Czesława
7. Doraczyńska Zofia	60. Pisula Marcin
8. Dudzińska Monika	61. Puza Adam
9. Dunia Grzegorz	62. Pycior Teresa
10. Dziewońska Danuta	63. Pycior Witold
11. Dzikoń Jan	64. Rodak Edward
12. Flak Małgorzata	65. Rucińska Zofia
13. Furtas Leszek	66. Ruciński Piotr
14. Giza Jan	67. Rudnik Michał
15. Gorzel-Lasota Jadwiga	68. Saran Andrzej
16. Górecki Wiesław	69. Schulte Hanna
17. Janowski Marian	70. Siemińska Katarzyna
18. Kacperczyk Beata	71. Sikora Joanna
19. Kiljan Ireneusz	72. Sikorska Katarzyna
20. Kmita Elżbieta	73. Sobiesiak Lidia
21. Kmita Franciszek	74. Sobowiec Zenon
22. Kosioł Ryszard	75. Sosnowski Kazimierz
23. Kosobucka Helena	76. Staroń Renata
24. Kowalczyk Wiktor	77. Stępień Anna
25. Kozak Gracjan	78. Szczypa Andrzej
26. Kozak Halina	79. Szymańska Lucyna
27. Kozak Henryk	80. Świdorski Marcin
28. Kozak Irena	81. Teresiński Grzegorz
29. Kozak Waldemar	82. Tomczyk Artur
30. Kozakiewicz Mirosław	83. Tusiński Henryk

31. Kraczkowski Marek	84. Tusiński Ryszard
32. Kurzawiński Stefan	85. Tuszyński Łukasz
33. Łyszcz Romana	86. Tużnik Anna
34. Maciąg Małgorzata	87. Ulanowska Maria
35. Madejski Adam	88. Waclawska Barbara
36. Malczak Marek	89. Walczak Leszek
37. Markiewicz Andrzej	90. Wasilewski Andrzej
38. Materek Bogumiła	91. Wasilewski Krzysztof
39. Materek Józefa	92. Wenerski Andrzej
40. Michalak Tadeusz	93. Wierak Barbara
41. Michalski Andrzej	94. Włodarczyk Maciej
42. Miłosz Ewa	95. Włodek Ignacy
43. Nadolska Lidia	96. Wojciechowska Hanna
44. Niezabitowski Józef	97. Wojtalik Edward
45. Nowak Anna	98. Wolska Wiesława
46. Nowak Elżbieta	99. Woszczek Teresa
47. Nowak Henryk	100. Zabiegła Danuta
48. Nowakowska Joanna	101. Zakiewicz Michał
49. Nowicki Ryszard	102. Zdonek Ryszard
50. Odorowski Waldemar	103. Zieliński Jerzy
51. Ołasińska Alicja	104. Ziółek Mirosław
52. Olejnik Joanna	105. Zyska Mariusz
53. Osowski Krzysztof	106. Żuk Maria

Osoby zaangażowane w pracę branżowych zespołów zadaniowych:

Zespół ds. środowiska przyrodniczo- kulturowego

1. Marian Janowski
2. Lidia Nadolska
3. Hanna Wojciechowska
4. Adam Madejski
5. Franciszek Kmita
6. Katarzyna Sikorska
7. Andrzej Pawłowski
8. Małgorzata Maciąg
9. Michał Rudnik
10. Waldemar Odorowski
11. Stefan Kurzawiński
12. Tadeusz Michalak
13. Irena Kozak
14. Joanna Pawlak
15. Elżbieta Kmita - lider zespołu
16. Wiktor Kowalczyk - lider zespołu

Zespół ds. infrastruktury technicznej

1. Mariusz Zyska
2. Andrzej Markiewicz
3. Marek Domagała
4. Ryszard Tusiński
5. Maciej Żurawiecki
6. Michał Zakiewicz
7. Ireneusz Kiljan
8. Teresa Pycior - lider zespołu
9. Grzegorz Dunia

Zespół ds. gospodarki

1. Ryszard Zdonek
2. Piotr Ruciński - lider zespołu
3. Henryk Kozak
4. Joanna Olejnik
5. Marcin Świdorski
6. Leszek Walczak
7. Starostwo Powiatowe - Wydział Promocji
8. Waldemar Kozak
9. Franciszek Czarnecki
10. Henryk Tusiński
11. Maria Magdalena Żuk
12. Andrzej Michalski
13. Helena Kosobucka
14. Edward Wojtalik
15. Ryszard Kosioł
16. Mirosław Ziótek
17. Iwona Pieklik
18. Krzysztof Wasilewski
19. Józef Niezabitowski
20. Leszek Furtas
21. Jan Giza
22. Alicja Ołasińska
23. Zofia Doraczyńska
24. Andrzej Saran
25. Marcin Pisula

Zespół ds. sfery społecznej

1. Jerzy Zieliński
2. Andrzej Pisula
3. Romana Łyszcz
4. Czesława Pisula
5. Danuta Dziewońska
6. Henryk Nowak
7. Joanna Sikora
8. Małgorzata Flak
9. Katarzyna Siemińska
10. Zofia Rucińska - lider zespołu
11. Joanna Nowakowska

Liderzy zespołów

Zespół sfery społecznej	- Zofia Rucińska
Zespół gospodarki	- Piotr Ruciński
Zespół infrastruktury technicznej	- Teresa Pycior
Zespół środowiska przyrodniczo-kulturowego	- Wiktor Kowalczyk
	- Elżbieta Kmita

Spis treści

1. Proces tworzenia strategii i jego uczestnicy	str. 10
1.1 Miejsce strategii w lokalnej Agendzie 21	str. 10
1.2 Przebieg prac nad strategią	str. 14
1.3 Struktura strategii	str. 20
2. Strategiczne kierunki rozwoju gminy	str. 21
2.1 Ogólna charakterystyka gminy i jej misji	str. 21
2.2 Wizja przyszłości Kazimierza Dolnego i cel nadrzędny jego rozwoju	str. 25
2.3 Cele strategiczne rozwoju gminy	str. 27
3. Analiza uwarunkowań i czynników rozwoju gminy	str. 28
3.1 Czynniki sprzyjające rozwojowi gminy	str. 29
3.2 Czynniki ograniczające rozwój gminy	str. 32
3.3 Uwarunkowania rozwoju gminy	str. 35
4. Wstęp do planu realizacyjnego strategii - problemy rozwoju i cele szczegółowe	str. 37
4.1 Środowisko przyrodnicze i kulturowe	str. 38
4.2 Infrastruktura techniczna	str. 40
4.3 Gospodarka	str. 42
4.4 Sfera społeczna	str. 44
4.5 Zarządzanie gminą	str. 46
5. Zarządzanie realizacją strategii	str. 51
5.1 Wprowadzenie do zarządzania realizacją strategii	str. 51
5.2 Podmioty realizacji strategii	str. 52
5.3 Instrumenty realizacji strategii	str. 55
5.4 Monitoring strategii	str. 58
5.5 System aktualizacji strategii	str. 64
6. Wnioski i rekomendacje do planu przestrzennego zagospodarowania	str. 66

1.PROCES TWORZENIA STRATEGII I JEGO UCZESTNICZY.

1.1 MIEJSCE STRATEGII W LOKALNEJ AGENDZIE 21 MIASTA I GMINY KAZIMIERZ DOLNY

1. Rozwój zrównoważony to rozwój społeczno-gospodarczy, w którym, w celu zrównoważenia szans dostępu do środowiska poszczególnych społeczności i ich obywateli - zarówno współczesnych jak i przyszłych pokoleń następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych, społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych. O rozwoju zrównoważonym mówią również zapisy ustawy o ochronie środowiska.

2. Agenda 21 - to program działań na rzecz zrównoważonego rozwoju w perspektywie XXI wieku uwzględniający globalną, międzynarodową, krajową i lokalną /gminną/ skalę działań, czyli jest to w praktyce program integrujący wprowadzanie w życie łądów: ekologicznego, społecznego, ekonomicznego, przestrzennego i instytucjonalnego w zakresie zarządzania.

Tworzenie strategii ekorozwoju w gminach jest niezbędnym warunkiem wypełnienia międzynarodowych zobowiązań Polski odnośnie wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju. Zasady te zostały przyjęte na konferencji zwanej Szczytem Ziemi, jaka odbyła się pod auspicjami Organizacji Narodów Zjednoczonych w 1992 r. w Rio de Janeiro. Znane są one jako Agenda 21 czyli Globalny Program Działań na rzecz rozwiązywania problemów ochrony środowiska. Program Umbrella pomaga gminie Kazimierz Dolny w opracowaniu strategii zrównoważonego rozwoju zrobił to zgodnie z zaleceniami Agendy 21.

3. Metodologia opracowania strategii zrównoważonego rozwoju w gminach zgodnie z zaleceniami Agendy 21 oparta na szeroko uspołecznionym procesie komunikacji, może być traktowana jako ważne narzędzie rozwoju demokracji lokalnej. Polega ona na tym, że w warsztatach uczestniczą przedstawiciele organizacji pozarządowych, liderzy lokalni, decydenci, przedstawiciele biznesu i administracji publicznej, czyli wszyscy zainteresowani rozwojem lokalnym. Tworzy się kolejno: wizję rozwoju

gminy, raport o stanie gminy, zasady komunikacji społecznej. Określa się problemy środowiskowe, cele i środki ich realizacji, metody monitorowania przebiegu procesu. Aby strategia była zgodna z Agendą 21 wymaga szerokiego społecznego poparcia. Poparcie takie nie jest możliwe bez zrozumienia na czym polega zrównoważony rozwój. Strategia zrównoważonego rozwoju Kazimierza Dolnego nawiązuje do strategii województwa lubelskiego oraz nie koliduje z założeniami rozwoju powiatu puławskiego, którego strategia jest w fazie tworzenia i gmin ościennych (nie wszystkie posiadają strategie rozwoju).

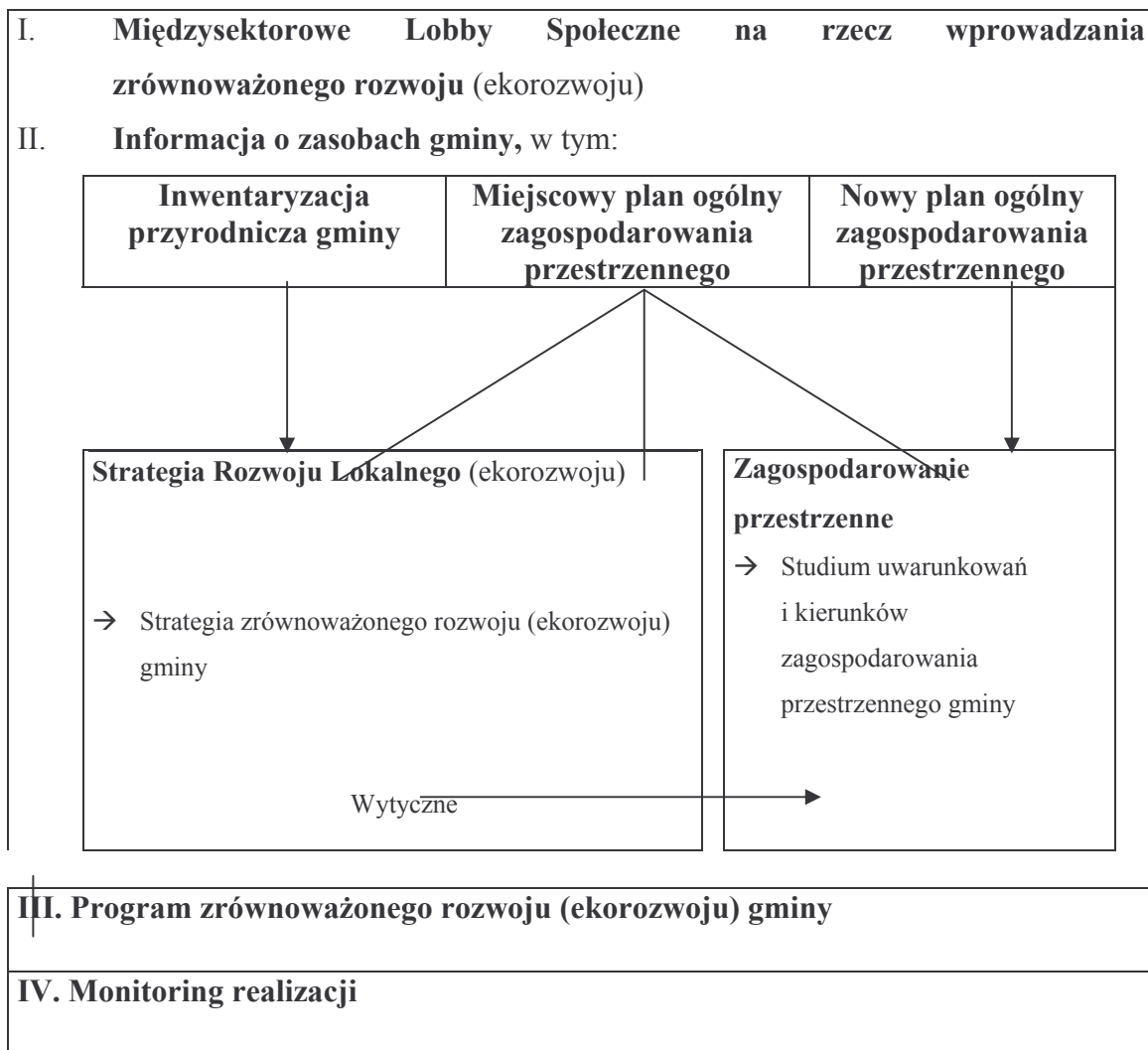
4. Zasady budowy strategii zrównoważonego rozwoju. Wszelkie wymogi związane z tworzeniem strategii zrównoważonego rozwoju spełnia Metoda Planowania Partnerskiego. Pozwala ona przy budowie strategii rozwoju, na połączenie wysiłku ekspertów z odbiorcą programu - społeczeństwem, reprezentowanym przez liderów lokalnych, radnych i pracowników Urzędu Miasta. Niezwykle ważny jest fakt, że jest to jedyna metoda, która poprzez ów bezpośredni kontakt, pozwala na skuteczne zaangażowanie się emocjonalne konsultantów w wykonywanie zlecenia oraz ich identyfikację z tym konkretnym miejscem. Możliwość bieżącego weryfikowania pracy przez Odbiorcę, którym w tym przypadku jest Zarząd Miasta, jest podstawowym wymogiem przy spełnianiu, obowiązujących w Unii Europejskiej, norm jakości usługi konsultingowej wg ISO 9001. Pierwszym elementem budowy strategii była szczegółowa charakterystyka istniejącej sytuacji. Przy budowie diagnozy stanu gminy, oprócz analizy dostępnych danych, posłużono się także metodą ankietyzacji lokalnej społeczności oraz prac w zespołach zadaniowych. Diagnoza stanu gminy, jak i cała strategia Kazimierza Dolnego nie skupia się jedynie na zagadnieniach gospodarczych ale w sposób zintegrowany obejmuje wszystkie istotne dziedziny lokalnej rzeczywistości, wychodząc od środowiska jako uwarunkowania podstawowego, poprzez gospodarkę, zagadnienia społeczne, infrastrukturę techniczną po elementy zarządzania. Efekty tych prac zawarte zostały w dokumencie pt. "Raport o stanie gminy Kazimierz Dolny". Strategia zrównoważonego rozwoju miasta i gminy opracowana została w toku uspołecznionego procesu, obejmującego udział przedstawicieli władz i społeczności lokalnej. Proces planowania był procesem aktywnym i realizowanym w formie czterech warsztatów, kilkunastu spotkań roboczych, pracy społecznych zespołów zadaniowych, konsultacji wyników pracy,

indywidualnej pracy członków Zespołu Opracowującego Strategię, indywidualnej pracy konsultantów, różnych form sondaży społecznych (ankietyzacja, wywiady środowiskowe, debaty społeczne). Uspołecznienie procesu strategii polega na wypracowaniu form społecznego współdziałania w zakresie opracowania wizji, celów, działań, zadań oraz określenia źródeł pochodzenia środków na ich realizację.

Opracowaną wg wyżej wymienionych zasad strategię społeczność lokalna może uznać za zbiór własnych celów i dążeń, a dzięki udziałowi w pracach nad jej przygotowaniem będzie gotowa do samodzielnego jej wdrożenia, realizacji i monitorowania. Współautorstwo w opracowaniu strategii jest czynnikiem motywującym do działania społeczność lokalną.

W pracy zespołowej wykorzystane zostały nowoczesne techniki warsztatowe min. moderacja wizualna, burza mózgów, analiza przypadku, prezentacje, formy graficzne, techniki audiowizualne.

Struktura lokalnej Agendy 21:

Źródło: Materiały szkoleniowe Umbrella Project.

1.2 PRZEBIEG PRAC NAD STRATEGIĄ

Strategia zrównoważonego rozwoju pozwala ukierunkować proces zmian na ekorozwój oraz pomaga w:

- uzyskaniu szansy harmonijnego rozwoju gospodarczego z wykorzystaniem istniejących zasobów przyrodniczych,
- ochronie własnych zasobów przyrody i dóbr kultury,
- aktywnym włączeniu się mieszkańców w zarządzanie,
- rozwoju społecznym miasta oraz stymuluje proces utrzymania i powrotu ludzi młodych i wykształconych,
- uzyskaniu poprawy warunków życia dla następnych pokoleń,
- polepszeniu warunków zdrowotnych mieszkańców przy zachowaniu lub poprawie stanu środowiska,
- zachowaniu dobrego samopoczucia i równowagi psychicznej mieszkańców i pracujących w gminie, poprzez obcowanie z naturą i zamieszkiwanie w urozmaiconym, naturalnym krajobrazie,
- uniknięciu niepowodzeń związanych z brakiem aktualnego dokumentu strategii,
- skuteczniejszym wypełnianiem obowiązków przez samorządy,
- nadawaniu priorytetów zadaniom,
- planowaniu realizacji zadań gospodarczych,
- efektywnym budowaniu i gospodarowaniu budżetem,
- ubieganiu się o środki ze źródeł zewnętrznych przeznaczonych na rozwój gminy,
- opracowaniu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- opracowaniu programów ochrony środowiska,
- opracowaniu planów przedsięwzięć inwestycyjnych,
- promocji wewnętrznej i zewnętrznej gminy,
- przyciągnięciu potencjalnych inwestorów do gminy,
- ocenie zaawansowania w realizacji zaplanowanych celów, zadań.

Punktem wyjścia do sformułowania metodologii były założenia wg których opracowanie powinno:

- być "uspołecznione" tzn. angażować w pracę nie tylko przedstawiciele samorządu ale także podmioty gospodarcze i społeczne funkcjonujące na terenie gminy oraz liderów lokalnych,
- posiadać rozbudowaną sferę realizacyjną w postaci wyszczególnienia konkretnych zadań (ujętych w aspekcie czasowym) oraz instrumentów organizacyjnych,
- posiadać wyraźnie określone miejsce w strukturze istniejących oraz planowanych dokumentów, studiów i programów branżowych.

Zespół konsultantów Umbrella budując projekt strategii działał w trzech płaszczyznach: merytorycznej, metodycznej i organizacyjnej.

W płaszczyźnie merytorycznej zrealizowano następujące zadania:

- przeprowadzono identyfikację problemów środowiskowych gminy
- zdefiniowano czynniki rozwoju gminy: silne i słabe strony gminy oraz szanse i zagrożenia oddziałujące w jej otoczeniu (analiza SWOT)
- określono wizję rozwoju gminy oraz cel nadrzędny (misję)
- określono cele strategiczne i szczegółowe strategii zrównoważonego rozwoju
- wskazano sposoby realizacji celów określając założenia dla poszczególnych zadań.

Działania metodyczne polegały na:

- ustaleniu metod badań i analiz niezbędnych do stworzenia raportu o stanie gminy
- ustaleniu harmonogramu działań oraz zakresów tematycznych opracowań,
- stosowaniu metody burzy mózgów i innych metod aktywnej pracy grupy w celu pozyskania maksymalnej ilości informacji,
- wykorzystaniu najnowszych metod aktywizowania społeczeństwa oraz zastosowaniu nowoczesnych technik komunikacji międzyludzkiej,
- wypracowaniu metody opracowania strategii skutecznej dla specyfiki lokalnej

Działania organizacyjne:

- wyłoniono grupę liderów lokalnych
- zdefiniowano główne obszary problemowe i powołano zespoły zadaniowe celem dokładnych analiz tych obszarów,
- przeprowadzono serię warsztatów i spotkań zespołów,
- przeprowadzono kampanię promocyjną strategii z wykorzystaniem dostępnych narzędzi.

Warsztaty oraz konsultacje umożliwiły analizę różnorodnych informacji oraz wypracowanie optymalnych rozwiązań dla gminy. Strategia budowana wg w/w metod zapewniła aktywny udział władz gminy, radnych, pracowników Urzędu Miasta, przedstawicieli lokalnych instytucji, podmiotów gospodarczych i liderów Kazimierza Dolnego. Wiedza i doświadczenie konsultantów połączone zostało ze znajomością specyfiki terenu przez uczestników zespołu planującego.

Proces tworzenia strategii trwał 6 miesięcy. Prace przygotowawcze do jej budowania rozpoczęto w styczniu 2001 roku. Kilka miesięcy wcześniej Rada Miejska Kazimierza Dolnego podjęła uchwałę w sprawie opracowania strategii zrównoważonego rozwoju dla miasta i gminy, rozpoczynając w ten sposób procedurę tworzenia strategii.

Pierwsze warsztaty w ramach prac nad Strategią Zrównoważonego Rozwoju - Kazimierz Dolny 2012 r. odbyły się w dniu 15 lutego 2001r, w auli Liceum Ogólnokształcącego w Kazimierzu Dolnym. Celem warsztatu była inauguracja prac nad strategią zrównoważonego rozwoju gminy oraz jej podstawowego elementu, a mianowicie wizji rozwoju. W spotkaniu uczestniczyli mieszkańcy miasta i gminy Kazimierz Dolny, przedstawiciele organizacji pozarządowych, biznesu, radni, pracownicy Urzędu Miasta, Powiatu Puławskiego i sąsiednich gmin oraz zaproszeni goście z Urzędu Wojewódzkiego i Marszałkowskiego w Lublinie. Oficjalnego otwarcia prac nad strategią dokonał Burmistrz Miasta Andrzej Szczypa, zachęcając uczestników do aktywnej pracy na rzecz rozwoju Kazimierza Dolnego. Następnie konsultanci Umbrelli zapoznali lokalną społeczność z działalnością Programu, ideą strategii zrównoważonego rozwoju zgodnie z zaleceniami Agendy 21, przedstawili harmonogram prac nad strategią zrównoważonego rozwoju Kazimierza Dolnego. W części warsztatowej, w której obowiązywał podział na branżowe grupy robocze (zespoły zadaniowe) - zespół do spraw gospodarki, infrastruktury technicznej, środowiska przyrodniczo-kulturowego i sfery społecznej, pracowano nad listą problemów niepokojących mieszkańców miasta i gminy oraz nad wizją rozwoju Kazimierza Dolnego. Prace w grupach prowadzili moderatorzy pod okiem konsultanta Umbrelli, przeszkoleni wcześniej do tej roli. Uczestnicy warsztatu wypełnili ankiety, gdzie określili kierunki rozwoju Kazimierza Dolnego oraz najistotniejsze problemy ograniczające jego rozwój. Większość osób obecnych na spotkaniu zadeklarowała swój udział w pracach branżowych zespołów zadaniowych, wypełniając deklarację.

Drugie warsztaty odbyły się 14 marca 2001r. w auli Liceum Ogólnokształcącego w Kazimierzu Dolnym. Głównym celem spotkania była analiza czynników wewnętrznych i zewnętrznych decydujących o rozwoju miasta i gminy (Analiza SWOT). Dodatkowo dokonano zredagowania ostatecznej wizji gminy, określono ostateczne listy problemów w poszczególnych zespołach branżowych oraz w sposób demokratyczny wybrano lidera każdej z grup. Uczestnicy dyskutowali także nad dotychczasowym przepływem informacji pomiędzy Urzędem Miasta a mieszkańcami, w kwestii prowadzonych prac nad strategią. Konsultant Umbrelli zaprezentował pierwsze wyniki ankiety przeprowadzonej wśród uczestników warsztatów na temat kierunków i problemów rozwoju Kazimierza Dolnego. W trakcie spotkania został ogłoszony konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży pod tytułem „Miasto i Gmina Kazimierz Dolny w XXI wieku”, którego celem było pobudzenie pozytywnego oraz kreatywnego myślenia o Kazimierzu Dolnym, jako miejscu życia, pracy, wypoczynku i zabawy. Młodzież podjęła wyzwanie stworzenia wizji swojej małej ojczyzny, która jest integralną częścią kraju, wspólnej Europy, Świata. To ona przecież za kilkanaście lat będzie tworzyć rzeczywistość Kazimierza Dolnego.

18 kwietnia 2001 r. odbyły się w budynku Kazimierskiego Ośrodka Kultury trzecie z kolei warsztaty w ramach prac nad Strategią Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierz Dolny. Warsztaty poświęcone były wypracowaniu celów strategicznych odpowiadających kierunkom rozwoju i celów szczegółowych niwelujących problemy rozwoju gminy. Uczestnicy spotkania dyskutowali także na temat zarządzania strategią oraz form i sposobów jej monitoringu. W trakcie prac grupowych podjęto próby konsolidacji wizji i jej zapisania w formie kilkudzaniowej misji Kazimierza Dolnego, czyli najogólniejszego celu gminy.

Na zakończenie poinformowano uczestników spotkania o rozpoczętej ankietyzacji społeczności lokalnej - „Miasto i gmina Kazimierz Dolny w opinii jego mieszkańców”. Celem ankietyzacji było zasięgnięcie, jak najszerszej, opinii mieszkańców co do wizji, kierunków i priorytetów rozwoju, szczegółowych pomysłów, preferencji i spostrzeżeń dotyczących obecnego stanu miasta i gminy, niezwykle cennych w procesie tworzenia Strategii Zrównoważonego Rozwoju Kazimierza Dolnego.

Czwarta i ostatnia sesja warsztatowa odbyła się w dniu 16 maja 2001 r. w Kazimierskim Ośrodku Kultury. Głównym zadaniem spotkania było wypracowanie elementów planu operacyjnego w zakresie działań zmierzających do realizacji celów szczegółowych,

określenie harmonogramu realizacji celów oraz podmiotów instytucjonalnych, odpowiedzialnych za wykonanie poszczególnych elementów planu operacyjnego. Ważnym elementem tego spotkania było określenie wskaźników osiągnięcia poszczególnych celów szczegółowych, jako systemu monitoringu realizacji strategii. Konsultanci Umbrelli przedstawili stan prac nad dokumentem pt. „Raport o stanie gminy” zawierającym diagnozę miasta i gminy we wszystkich dziedzinach jej funkcjonowania. Dokument ten jest zbiorem informacji, analizą poszczególnych materiałów, dokumentów, badań obrazujących stan miasta i gminy w momencie opracowywania strategii. Dokument w kolejnych latach będzie uaktualniany. Część dyskusyjna warsztatu obejmowała takie zagadnienia jak: udział społeczności lokalnej w systemie monitoringu realizacji strategii i ostateczna misja Kazimierza Dolnego. Ostatecznie po bardzo burzliwej dyskusji, udało się osiągnąć konsensus co do jednolitej wersji misji. Szczególnie miłym momentem czwartego warsztatu było rozstrzygnięcie konkursu pt. „Miasto i Gmina Kazimierz Dolny w XXI wieku”. Laureatów konkursu było wielu (kilka kategorii wiekowych), a zwycięzcy otrzymali cenne nagrody wraz z dyplomami z rąk Zastępcy Burmistrza Kazimierza Dolnego, Przewodniczącego Rady Miejskiej oraz koordynatora ds. strategii zrównoważonego rozwoju. Najbardziej aktywna grupa osób uczestnicząca w pracach nad strategią zadeklarowała swój udział w dalszych pracach tj. kontynuacji i uszczegóławianiu planu operacyjnego strategii, wypracowaniu programów rozwoju i projektów szczegółowych przedsięwzięć. Na zakończenie spotkania konsultanci Umbrelli podsumowali cały proces opracowania Strategii Zrównoważonego Rozwoju Kazimierza Dolnego.

Pomiędzy poszczególnymi sesjami warsztatowymi a także po ostatniej sesji, odbyły się spotkania międzywarsztatowe zespołów zadaniowych (branżowych), a opinia publiczna była systematycznie informowana o przebiegu prac.

Gmina Kazimierz Dolny była organizatorem spotkania przedstawicieli Urzędu Marszałkowskiego w Lublinie, Powiatu Puławskiego, samorządów gmin sąsiadujących z Kazimierzem Dolnym oraz Liderów Zespołu Opracowującego Strategię i konsultantów Umbrelli. Celem spotkania było uzgodnienie zapisów Strategii Zrównoważonego Rozwoju Kazimierza Dolnego ze strategią Województwa Lubelskiego, strategią Powiatu Puławskiego i strategiami gmin sąsiednich oraz określenie przedmiotu i zasad współpracy w zakresie działań zmierzających do aktywizacji i rozwoju regionu.

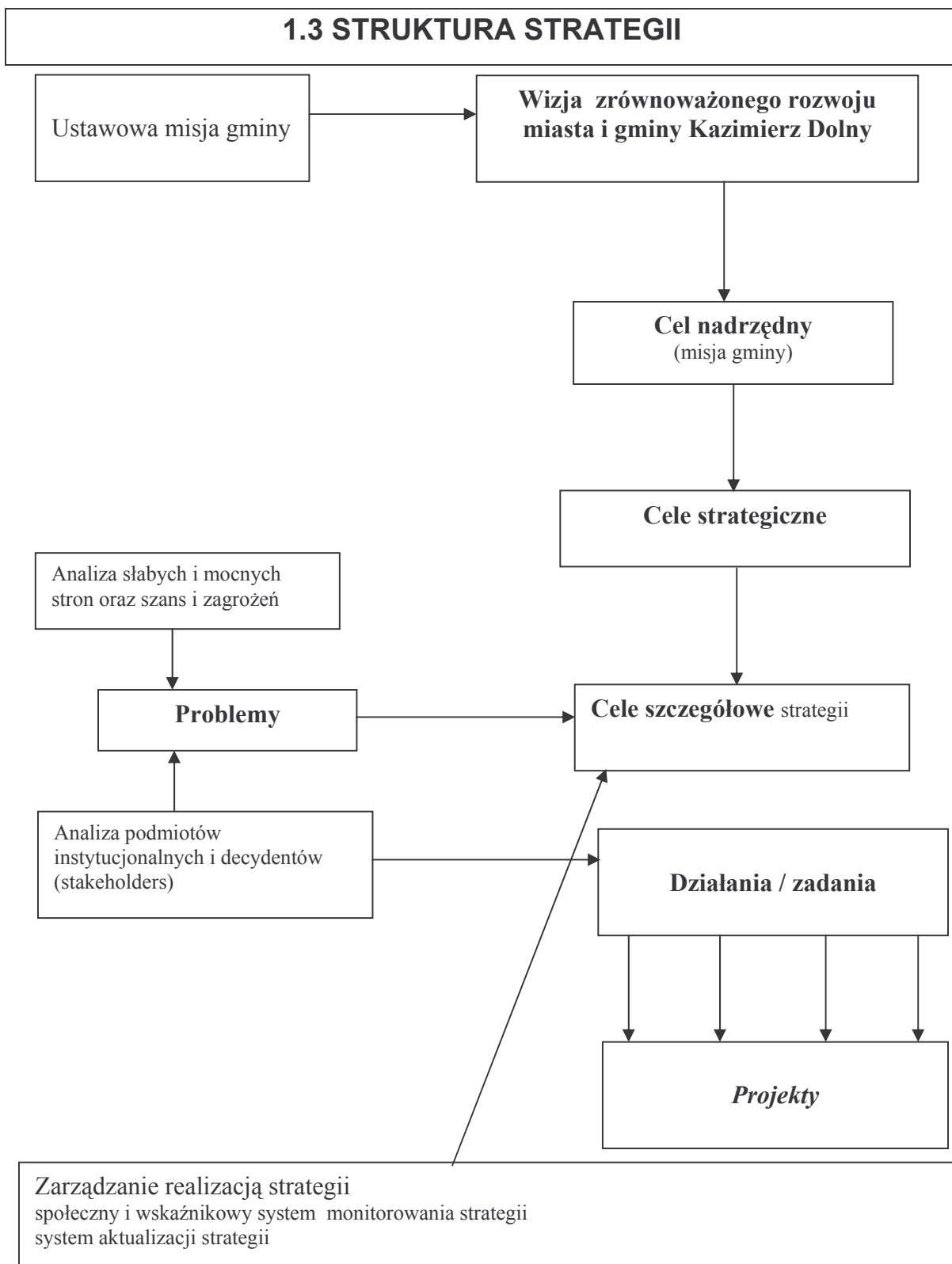
Dodatkowo kontakt ze społeczeństwem miasta i gminy Kazimierz Dolny odbywał się poprzez:

- ⇒ artykuły prasowe
- ⇒ plakaty i ogłoszenia
- ⇒ indywidualne zaproszenia pisemne
- ⇒ spotkania informacyjne
- ⇒ archiwizację i dokumentację warsztatów i spotkań
- ⇒ bezpośrednie rozmowy z konsultantami Umbrelli i pracownikami Urzędu Miasta.

Wszystkie etapy prac nad strategią były koordynowane i prowadzone przez konsultantów Projektu Umbrella.

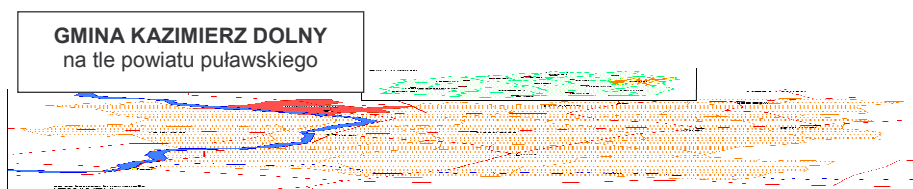
Plan strategiczny wypracowany przez Zespół Opracowujący Strategię traktowany jest jako początek "partnerskiego" planowania strategicznego. Proces ten powinien prowadzić do uzupełniania brakujących informacji, konkretyzowania planu szczególnie w zakresie budżetów działań i źródeł finansowania poszczególnych zadań, przedsięwzięć. Powinien także zmierzać do dalszego wypracowania szczegółowych zadań, projektów i różnych wariantów postępowania w zależności od stopnia realizacji strategii.

Końcowa faza pracy nad strategią polegała na uzupełnianiu przez konsultantów Umbrelli sfery jej realizacji na wszystkich etapach oraz wypracowaniu ostatecznej wersji dokumentu zgodnie z obowiązującymi standardami.

2. STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY

2.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY I JEJ MISJI

Dęblin

Żyrzyn

Puławy

Zarzecze

Końskowola

Kurów

Markuszów

Wąwolnica

Nałęczów

Kazimierz Dolny nazwany "perłą polskiej architektury renesansowej" położony jest na zachodnim skraju Wyżyny Lubelskiej, na prawym brzegu Wisły. Według podziału administracyjnego kraju, Kazimierz Dolny położony jest w województwie lubelskim i powiecie puławskim. Gmina obejmuje miasto Kazimierz Dolny oraz 14 sołectw: Bochothnica, Dąbrówka, Cholewianka, Góry, Jeziorszczyzna, Okale-Mięćmierz, Parchatka, Rzeczyca i Rzeczyca Kolonia, Skowieszyn, Witoszyn, Wierzchniów, Wylągi, Zbędownice.

Powierzchnia gminy obejmuje obszar 72,49 km², z czego miasto zajmuje 30,42 km², natomiast tereny wiejskie obszar 42,07 km².

Stan ludności gminy na koniec roku 2000 wynosił 7300 osoby z czego 2292 zamieszkiwało teren miejski.

Otoczenie gminy Kazimierz Dolny stanowią terytoria samorządów gminnych należących do powiatów: puławskiego i opolskiego. Są to następujące gminy: Janowiec, Puławy, Końskowola, Wąwolnica, Wilków i Karczmiska.

Początek miasta Kazimierza Dolnego sięga wczesnego średniowiecza, kiedy to na terenie dzisiejszego miasta istniała osada nazwana Wietrzna Góra. Osadę leżącą na szlaku kupieckim u przeprawy przez Wisłę, wraz z okolicznymi wioskami, pod koniec XII w. książę sandomierski Kazimierz Sprawiedliwy nadaje klasztorowi sióstr Norbertanek.

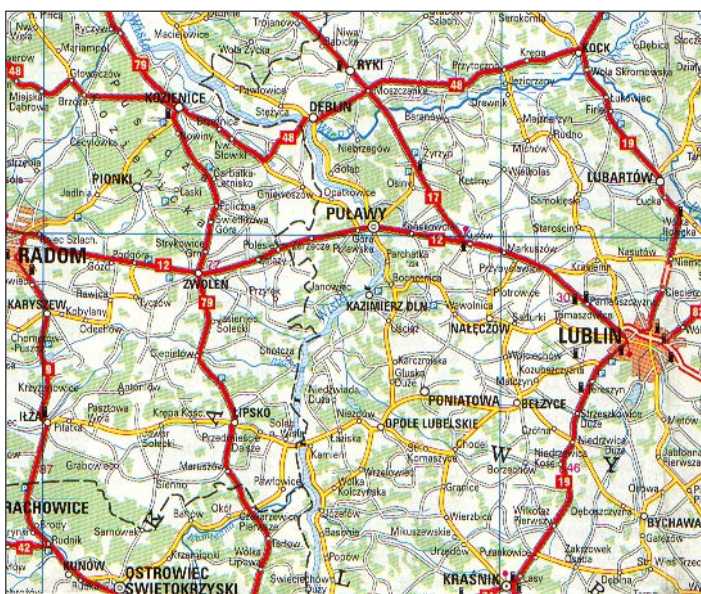
Z wydarzeniem tym wiąże się dzisiejsza nazwa miasta, która jak się przypuszcza została przez Norbertanki zmieniona na "Kazimierz", aby wyrazić wdzięczność swojemu darczyńcy. Pierwsze pojawienie się tej nowej nazwy osady w dokumentach datuje się na rok 1249. W okresie obejmującym przedział XIII-XIV wieku z uwagi na położenie na rubieżach państwa Piastów i związanego z tym stałego zagrożenia ze strony Rusinów, Tatarów i Litwinów tereny Kazimierza i okolic ponownie trafiają pod opiekę królewską. Przypuszcza się, że z tego okresu pochodzi kamienna wieża zwana Basztą będąca najstarszą budowlą w mieście. Jest to prawdopodobnie pozostałość pierwotnego zamku.

W 1325 roku na terenie osady istnieje już parafia z murowaną świątynią w miejscu dzisiejszej Fary. W połowie XIV w. Kazimierz Wielki nadaje osadzie prawa miejskie i z jego rozkazu zostaje wzniesiony kamienny zamek zlokalizowany poniżej wspomnianej Baszty. Od XV wieku rozpoczyna się intensywny rozwój miasta związany z lokalizacją na szlaku handlowym o pierwszorzędnej randze, jakim była wówczas rzeka Wisła. Stabilizacja polityczna i gospodarcza Polski oraz przywileje królewskie sprawiają, że

miasto na przełomie XVI i XVII wieku staje się głównym portem rzeczny i ważnym ośrodkiem handlowym. Do Gdańska szlakiem wodnym spławiane są takie towary jak: sól, drewno, potaż, a przede wszystkim zboże. Na handlu bogacą się okoliczne rody kupieckie takie jak: Przybyłów, Celejów, Górskich, Wazów. W tym okresie następuje szybki rozwój miasta. Powstają najpiękniejsze kamienice kupieckie. Uznawane za zabytek klasy zerowej kamienice pod świętym Mikołajem i świętym Krzysztofem należące do rodu Przybyłów oraz kamienica Celejowska, budzą do dnia dzisiejszego zachwyt turystów. Po pożarze w 1561 roku odbudowana zostaje Fara, w której w 1620 roku zostają zainstalowane organy wówczas największe w Polsce. W tym też okresie wzdłuż Wisły zostaje zbudowanych około 60 bogato zdobionych spichlerzy. Wiek XVII to okres największego rozkwitu miasta i jego największej pomyślności. W tym czasie zostaje zakończona budowa kościoła świętej Anny a miasto może się poszczycić posiadaniem trzech murowanych kościołów. Niestety w tym samym stuleciu następuje kres tej rozwijającej się przez lata świetności. Szwedzki "potop" oraz najazdy wojsk węgierskich i kozackich kładą kres dynamicznemu rozwojowi miasta. Krótkotrwałe okresy stabilizacji ekonomicznej i politycznej nie pozwalają na odbudowanie dawnej świetności. Po III rozbiorze Polski Kazimierz Dolny znajduje miejsce w zaborze austriackim, a po okresie wojen napoleońskich w granicach Królestwa Kongresowego w zaborze rosyjskim. Podczas powstania listopadowego pod Kazimierzem Dolnym rozgrywa się bitwa powstańcza. Po upadku powstania styczniowego Kazimierz traci prawa miejskie i zostaje zdegradowany do rangi osady wiejskiej. Wówczas znaczny udział wśród mieszkańców miasta stanowi ludność wyznania mojżeszowego. Wiek XIX to okres "odkrywania" miasta przez artystów. Pierwsza Wojna Światowa zapisuje się w historii miasta pożarem wywołanym przez wycofujące się wojska rosyjskie. W okresie międzywojennym miasteczko staje się coraz bardziej popularnym letniskiem. Prof. Tadeusz Pruszkowski w 1923 roku organizuje pierwszy letni plener malarski dla swoich studentów. Niepowtarzalny klimat miasta urzeka wielu artystów, nie tylko uprawiających malarstwo. Tuż przed wybuchem wojny powstają wille słynnych Polaków, między innymi Marii Kuncewiczowej i wspomnianego już wcześniej Tadeusza Pruszkowskiego. W krajobraz miasta wpisują się obiekty projektowane przez architektów tej miary co Jan Witkiewicz-Koroszyce i Karol Siciński. O wzroście znaczenia Kazimierza Dolnego może świadczyć fakt odzyskania w 1927 roku praw miejskich. Okres II Wojny Światowej zapisuje się deportacją i wymordowaniem kazimierzowskich Żydów w 1942 roku.

Odbudowa miasta po zniszczeniach wojennych prowadzona jest pod okiem architekta Karola Sicińskiego. Według jego koncepcji powstaje śródmieście Kazimierza Dolnego.

Miasto dzięki swej niezwyklej urodzie staje się ulubionym miejscem artystów, szczególnie malarzy pejzażystów. Kazimierz Dolny jest miejscem odbywających się regularnie wydarzeń kulturalnych o ogólnopolskim zasięgu. Na stałe w panoramę kulturalną miasta wpisał się Ogólnopolski Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych. Niepowtarzalny klimat miasta licznie odwiedzanego przez artystów, zabytki, wspaniała przyroda i lokalizacja w pobliżu dużych aglomeracji miejskich sprawia, że Kazimierz Dolny odwiedzany jest przez coraz liczniejszą rzeszę turystów.

Charakterystyka misji gminy (wg ustawy o samorządzie gminnym): gmina jest wspólnotą samorządową utworzoną przez mieszkańców z jednostkami pomocniczymi jakimi są sołectwa. Do zakresu działania gminy należą wszystkie działania publiczne o znaczeniu lokalnym, nie zastrzeżone ustawami, na rzecz innych podmiotów oraz zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty mieszkańców.

2.2. WIZJA PRZYSZŁOŚCI KAZIMIERZA DOLNEGO I CEL NADRZĘDNY JEGO ROZWOJU

Wizja jest obrazem tego, co chcielibyśmy aby zostało stworzone lub aby się zdarzyło i czego realizacja wymaga zwykle upływu dłuższego okresu czasu, wizja ekorozwoju gminy to pożądany obraz przyszłości gminy funkcjonującej według reguł gwarantujących jej zrównoważony rozwój.

Kazimierz Dolny:

- Miejsce spokojnego, wygodnego życia z kameralnym, niepowtarzalnym klimatem, pięknie usytuowane w Dolinie Wisły, otoczone wzgórzami i wąwozami;
- Gmina którą cechuje zdrowa, aktywna i twórcza społeczność o wysokich kwalifikacjach zawodowych i mocnej identyfikacji z regionem;
- Gmina atrakcyjna dla mieszkańców i przybyłych gości, gdzie można znaleźć spokój, bezpieczeństwo i bogatą ofertę kulturalną oraz rekreacyjno-sportową;
- Gmina turystyczna o czystym środowisku przyrodniczym, rozwijająca się z zachowaniem unikalnych walorów architektoniczno-przyrodniczo-przestrzennych;
- Gmina zarządzana mądrze, gospodarnie, bez konfliktów społecznych;
- Gmina z powstającymi nowymi miejscami pracy w różnych dziedzinach gospodarki (głównie turystyce, agroturystyce i drobnej przedsiębiorczości);
- Miejsce spotkań decydentów, konferencji i sympozjów szkoleniowo-naukowych o charakterze krajowym i międzynarodowym.

Przedstawiona wizja będąca praktycznym przełożeniem idei ekorozwoju na obraz funkcjonowania gminy w przyszłości gwarantuje jej zintegrowanie wewnętrzne i zewnętrzne oraz określa obraz społeczności lokalnej szanującej zasoby naturalne. Wizja ta urzeczywistnia marzenia mieszkańców i jest obrazem gminy w przyszłości.

Ideę przyszłego rozwoju określa **cel nadrzędny** (misja) wyrażający istotę wcześniej sformułowanej wizji przyszłości gminy.

W strategii przyjmuje się następujące określenie celu nadrzędnego (misji) gminy :

Kazimierz Dolny - magiczne miejsce, położone w przełomie Wisły z różnorodnym krajobrazem i przyrodą, z bogatą historią, unikalną architekturą i sztuką, oferujące turystom, artystom i mieszkańcom czerpanie niezapomnianych wrażeń.

Cel ten odpowiada na pytanie: Dlaczego działamy? Do czego dążymy? Jaki cel mamy szansę w dużym stopniu osiągnąć, jeśli podejmiemy działania strategiczne? Cel ten wyraża w sposób hasłowy wizję rozwoju miasta i gminy Kazimierz Dolny i generalne zadanie władz samorządowych polegające na stworzeniu i utrzymaniu dogodnych warunków dla rozwoju gminy.

Cel nadrzędny strategii (misja) ma określone funkcje:

- koncentruje na istocie rzeczy
- umożliwia dostosowanie kierunków działania do długookresowych celów
- wzmacnia utożsamienie się mieszkańców z gminą „przyciąga” otoczenie (funkcja marketingowa, promocyjna).

2.3 CELE STRATEGICZNE ROZWOJU GMINY

CEL NADRZĘDNY (MISJA)

Kazimierz Dolny - magiczne miejsce, położone w przełomie Wisły z różnorodnym krajobrazem i przyrodą, z bogatą historią, unikalną architekturą i sztuką, oferujące turystom, artystom i mieszkańcom czerpanie niezapomnianych wrażeń.

CELE STRATEGICZNE

<u>Ład ekologiczny</u>	<u>Ład gospodarczy</u>	<u>Ład przestrzenny¹</u>	<u>Ład społeczny</u>	<u>Ład polityczno-institutionalny</u>
Skutecznie chronione i efektywnie wykorzystane walory środowiska przyrodniczo-kulturowego	Wystarczająca liczba miejsc pracy z uwzględnieniem lokalnych zasobów w dziedzinach gospodarki rozwijanych w oparciu o miejscowe uwarunkowania	Rozwinięta infrastruktura techniczna zapewniająca aktywizację mieszkańców gminy i lepsze warunki życia	Zdrowe, mądre, rozwijające się społeczeństwo, z poczuciem bezpieczeństwa i stabilizacji życiowej	Gmina zarządzana w sposób efektywny z wykorzystaniem nowoczesnych instrumentów zarządzania

1. W procesie tworzenia strategii przyjęto, iż zagadnienia z zakresu ładu przestrzennego regulowane są w pełnym zakresie w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kazimierz Dolny.

Realizacja celów strategicznych zapewni miastu i gminie Kazimierz Dolny zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy zharmonizowany ze środowiskiem, czyli rozwój, w którym granicą podejmowania działań jest trwałość zasobów środowiska.

3. ANALIZA UWARUNKOWAŃ I CZYNNIKÓW ROZWOJU GMINY

Przeprowadzona analiza dotychczasowych przemian społeczno-gospodarczych Kazimierza Dolnego oraz uwarunkowań jego dalszego rozwoju w sferze społecznej, gospodarczej, infrastrukturalnej, ekologicznej, przestrzennej i finansowo-organizacyjnej umożliwiła zidentyfikowanie:

- mocnych i słabych stron gminy Kazimierz Dolny, wynikających z obecnej sytuacji w sferze społeczno-gospodarczej i funkcjonalno-przestrzennej
- kluczowych szans i zagrożeń rozwojowych gminy, tkwiących w jej otoczeniu, czyli zdarzeń, zjawisk, tendencji i procesów mogących mieć pozytywny lub negatywny wpływ na dalszy rozwój Kazimierza Dolnego.

Mocne strony to specjalne walory gminy odróżniające je od innych gmin, dotyczące szeroko rozumianych jej zasobów , a także umiejętności władz gminy w zakresie zarządzania gminą, tworzenia lokalnego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości, pozyskiwania środków na przedsięwzięcia publiczne.

Słabe strony to ograniczenia szeroko rozumianych zasobów i niedostateczne umiejętności w stosowaniu aktywnych i kreatywnych metod zarządzania gminą.

Szanse to „kombinacje” różnych czynników, okoliczności, zjawisk i procesów występujących w otoczeniu gminy, mających pozytywny wpływ na jej funkcjonowanie i dalszy rozwój.

Zagrożenia to uzasadnione zjawiska, okoliczności, zdarzenia lub procesy występujące w otoczeniu gminy mające negatywny wpływ na jej funkcjonowanie i dalszy rozwój.

3.1 CZYNNIKI SPRZYJAJĄCE ROZWOJOWI GMINY

Mocne strony

Środowisko przyrodniczo-kulturowe

- walory przyrodnicze
- mikroklimat
- unikalny zespół urbanistyczno-architektoniczny
- dobre walory krajobrazowe
- przełom Wisły, wąwozy
- bogata historia miasta
- miasto przyciągające ludzi sztuki tworzących środowisko artystyczne
- kameralność miasta
- opieka konserwatorska w mieście
-

Gospodarka

- znana, atrakcyjna miejscowość turystyczna
- tradycja odwiedzania Kazimierza Dolnego
- brak uciążliwego przemysłu
- istnienie różnorodnej bazy noclegowej i gastronomicznej
- możliwość zarobkowania na turystyce
- możliwość rozwoju agroturystyki
- rolniczy charakter gminy

Sfera społeczna

- bogate tradycje - życie kulturalno-artystyczne - liczne muzea, galerie
- dobra działalność Kazimierskiego Ośrodka Kultury (letnie wieczory muzyczne, festiwal folklorystyczny)
- cykliczne imprezy kulturalne (np. festiwal filmowy)
- spokój i bezpieczeństwo w gminie

Infrastruktura techniczna

- korzystne położenie geograficzne
- ujęcie dobrej wody pitnej
- istnienie infrastruktury technicznej (wodociąg, kanalizacja, gazociąg, kablowa sieć telefoniczna)
- właściwe zabezpieczenie przeciwpowodziowe miasta
- możliwość lokalizacji obiektów i terenów rekreacyjnych

Zarządzanie

- funkcjonowanie aktywnych grup mieszkańców
- rozwinięta współpraca gminy z otoczeniem

Szanse z zewnątrz

- atrakcyjne położenie geograficzne
- wejście Polski do Unii Europejskiej
- bliskość innych, atrakcyjnych miejscowości - przecinanie się szlaków turystycznych
- Kazimierz Dolny uznanym miejscem spotkań, konferencji, wydarzeń dla osobistości ze świata polityki, sztuki, kultury
- wykorzystanie możliwości uznania Kazimierza Dolnego za pomnik historii (Zarządzenie Prezydenta RP)
- korzystne połączenia komunikacyjne
- zapotrzebowanie na organizowanie niepowtarzalnych masowych imprez typu zjazdy, spotkania, festiwale itp.
- kontakty miasta z zagranicznymi partnerami (miasta partnerskie)
- funkcjonująca tradycja odwiedzania Kazimierza Dolnego przez muzyków - koncerty
- perspektywa pozyskania środków finansowych z Unii Europejskiej
- zainteresowanie inwestorów zewnętrznych budową bazy rekreacyjno-turystycznej
- wzrost ruchu turystycznego w Polsce - turystyka staje się modna

- szansą do poprawy sytuacji finansowej gminy jest popularność miasta w kraju i poza jego granicami
- inwestowanie w infrastrukturę wymuszone jest przez częste przyjazdy do miasta znanych osobistości

3.2 CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ GMINY

Słabe strony

Środowisko

- brak systemu segregacji i utylizacji odpadów
- zanieczyszczenie miasta i okolic
- dewastacja środowiska i architektury
- brak zabezpieczenia wąwozów przed erozją
- "krzykliwa" szpecąca reklama
- degradacja substancji zabytkowej

Gospodarka

- mała ilość gospodarstw agroturystycznych
- brak lokalnego przetwórstwa owocowo-warzywnego
- brak środków na ochronę zabytków i środowiska oraz rozwój gminy
- utrudnienie realizacji inwestycji przez uwarunkowania konserwatorskie
- częste nieprzestrzeganie wskazań konserwatorskich przez inwestorów lokujących przedsięwzięcia w mieście

Sfera społeczna

- niska świadomość posiadanych walorów historyczno-krajobrazowych
- brak bazy sportowo-rekreacyjnej (ścieżki rowerowe, kąpielisko itp)
- starzejące się społeczeństwo
- patologie społeczne
- bierność społeczeństwa
- brak znajomości języków obcych przez mieszkańców miasta ograniczający kontakty międzynarodowe
- brak środków na szkolnictwo, kulturę, pomoc społeczną
- okazjonalne zjazdy grup "subkulturowych"
- niedostateczne bezpieczeństwo publiczne w sezonie turystycznym

Infrastruktura techniczna

- brak kompleksowego rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej
- rozproszona zabudowa i trudne warunki terenowe dla realizacji inwestycji
- zły stan techniczny dróg i chodników
- brak możliwości rozwoju układu komunikacyjnego w mieście
- "dzikie" parkingi - parkowanie w mieście, niesprawny system komunikacji
- niedostateczny zasięg sieci infrastruktury technicznej
- zaśmiecenie krajobrazu gminy przez napowietrzną sieć elektroenergetyczną i telefoniczną

Zarządzanie

- brak kompleksowej promocji gminy
- mało efektywny przepływ informacji pomiędzy gminą i mieszkańcami

Zagrożenia z zewnątrz

- nadmierny ruch motoryzacyjny w sezonie przyspieszający degradację dróg, placów, parkingów
- dewastacja dróg spowodowana napływem dużej ilości wód w okresie roztopów i ulewnych deszczy
- napływ masowej pseudokultury
- okresowe najazdy zorganizowanych grup
- najazd turystów w piątek, sobotę i niedzielę oraz przy okazji różnych imprez
- ruch motoryzacyjny w centrum miasta
- napływ zanieczyszczeń i zagrożenie powodziowe Wisły i innych lokalnych rzek
- bliskość przemysłu chemicznego - zakłady azotowe w Puławach
- zanieczyszczenie środowiska w gminie przez turystów
- napływ zachowań patologicznych
- położenie Kazimierza Dolnego na Ścianie Wschodniej
- - wysokie bezrobocie w kraju
- zła polityka finansowa państwa - nie wraca pieniądź wyprodukowany lokalnie
- brak perspektyw dla terenów wiejskich w Polsce

- kryzys w polskim rolnictwie
- brak dobrej polityki rolnej na szczeblu krajowym

4. WSTĘP DO PLANU REALIZACYJNEGO - PROBLEMY ROZWOJU I CELE SZCZEGÓŁOWE.

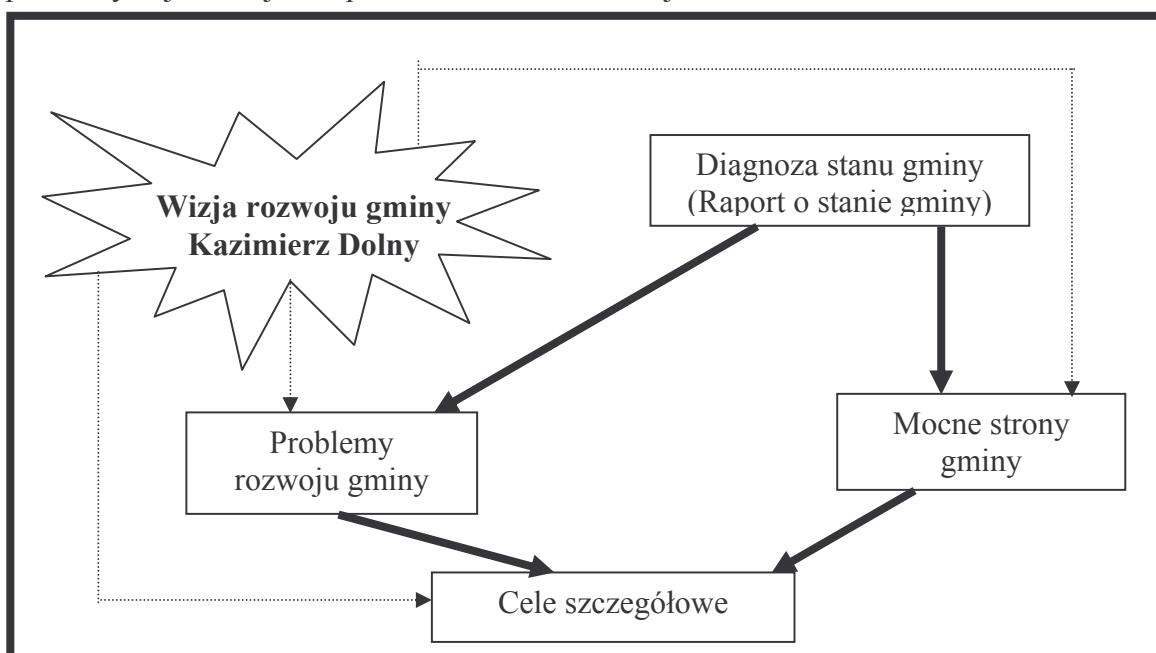
Cele szczegółowe odpowiadają na pytanie: Co musimy realizować by osiągnąć założone na wstępie cele wyższego rzędu (nadrzędny i cele strategiczne)?

Spełniają one funkcje rozwinięcia celów wyższego rzędu, a zarazem są próbą ich przełożenia na język praktycznych zamierzeń. Cele szczegółowe ukazują konkretne efekty, które chcemy osiągnąć w okresie objętym planowaniem strategicznym. Cele szczegółowe powinny być SMART, tzn. precyzyjne, mierzalne, osiągalne, realistyczne i określone w czasie.

Przypisane celom szczegółowym **zadania realizacyjne** odpowiadają na pytanie: Jak to realizować?

Cały ten ciąg logiczny składa się więc z kilku poziomów - od ogólnie sformułowanego celu nadrzędnego (misji) po szczegółowe zadania realizacyjne.

Problemy strategiczne to stan, (zjawisko, cecha) negatywny z punktu widzenia wizji rozwoju gminy ; jest to stan obecnie istniejący, a nie możliwy, wymaginowany lub dotyczący przyszłości. Charakter strategiczny problemów polega na tym, że są to problemy najważniejsze z punktu widzenia realizacji celu.

4.1 ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I KULTUROWE

Jakość środowiska jest elementem bazowym zarówno dla poziomu życia mieszkańców jak i rozwoju ważnych dla gminy dziedzin gospodarki. Dlatego realizacja celów gospodarczych nie może godzić w trwałość zasobów środowiska, które decydują o walorach zamieszkania i wypoczynku. Podstawowe cele, jakie powinny być osiągnięte w sferze środowiska przyrodniczo-kulturowego, to poszanowanie i odbudowa zasobów naturalnego środowiska przyrodniczego, redukcja emisji zanieczyszczeń oraz stosowanie proekologicznych technologii. Troska o środowisko przyrodniczo-kulturowe to również staranne planowanie przestrzenne gminy.

OCHRONA ŚRODOWISKA - PROBLEMY I CELE SZCZEGÓŁOWE STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA I GMINY KAZIMIERZ DOLNY

GLÓWNE PROBLEMY

Dziki wysypiska,
zaśmiecanie terenu
gminy

Zanieczyszczone wody
powierzchniowe i podziemne

"Zaśmiecanie" pseudokulturą
(nieestetyczne reklamy, parasole)

Nieefektywne wykorzystanie walorów
środowiska krajobrazowo-przyrodniczego
i kulturowego Kazimierza Dolnego
i przełomu Wisły. "Miasto odwraca się od
Wisły"

Zanieczyszczenie powietrza
w związku z dużym ruchem
drogowym w mieście
- parkowanie w mieście

Niewystarczająca edukacja
ekologiczna społeczeństwa

CELE SZCZEGÓŁOWE

UPORZĄDKOWANA
GOSPODARKA
WODNO-ŚCIEKOWA

UPORZĄDKOWANA
GOSPODARKA
ODPADAMI STAŁYMI

ZWIEKSZONA
ŚWIADOMOŚĆ
EKOLOGICZNA
SPOŁECZEŃSTWA

RÓWNOWAGA POMIĘDZY ZORGANIZOWANĄ
PRZESTRZENIĄ WEWNĘTRZNĄ
(ARCHITEKTURA, URBANISTYKA)
I "NIEZORGANIZOWANĄ" PRZESTRZENIĄ
ZEWNĘTRZNĄ (KRAJOBRAZ)

ODRESTAUROWANE
OBIEKTY
ZABYTKOWE

MIASTO
ODŚMIECENIE
Z PSEUDOKULTURY
(REKLAMY,
PARASOLE)

CZYSSTE DROGI,
PLACE, WĄWOZY
I LASY

WYZNACZENIE STREF O OGRANICZONYM
RUCHU KOŁOWYM I PARKOWANIA,
LIKWIDACJA PARKINGÓW W CENTRUM MIASTA

4.2 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Infrastruktura techniczna jest elementem jakości życia mieszkańców oraz stanowi podstawę atrakcyjności gminy dla lokalizacji nowych przedsięwzięć gospodarczych. Stan infrastruktury technicznej ma znaczący wpływ na pozostałe sfery rozwoju gminy, a w szczególności środowiska, gospodarki i sfery społecznej. Jest podstawą rozwoju samorządu i często decyduje o tempie jego rozwoju.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA - PROBLEMY I CELE SZCZEGÓŁOWE STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA I GMINY KAZIMIERZ DOLNY

GLÓWNE PROBLEMY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Zły stan techniczny
oczyszczalni ścieków,
kanalizacji i wodociągów
w mieście

Słaby poziom rozwoju i modernizacji
infrastruktury technicznej w sołectwach

Niewystarczające
zaplecze parkingowe

Zły stan nawierzchni dróg,
chodników oraz oświetlenia
drogowego w mieście i gminie

C E L E S Z C Z E G Ó Ł O W E :

**KOMPLEKSOWA POPRAWA
STANU TECHNICZNEGO
DRÓG I PARKINGÓW WRAZ
Z ICH OŚWIETLENIEM**

**ZAPEWNIENIE ODPOWIEDNIEJ
GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ
I POZOSTAŁEJ INFRASTRUKTURY
TECHNICZNEJ**

**KOMPLEKSOWY SYSTEM
PARKINGOWY W GMINIE**

4.3 GOSPODARKA

Głównym celem działań o charakterze gospodarczym jest generowanie dochodów w sektorze przedsiębiorstw, sektorze gospodarstw domowych oraz w sektorze administracji publicznej (budżetu państwa, budżetów gmin). Dobrze rozwinięty lokalny sektor gospodarczy jest bezpośrednim źródłem pomyślności mieszkańców gminy, zarówno w wymiarze indywidualnym, jak i w skali całej lokalnej społeczności. Efektem wzrostu lokalnego sektora gospodarczego powinien być wzrost liczby miejsc pracy. W modelu planowania zrównoważonego rozwoju lokalnego rozwój gospodarczy zajmuje szczególne miejsce, ponieważ jest siłą napędową procesów rozwojowych zachodzących również w sferze społecznej i ekologiczno-przestrzennej. Z tego powodu dbałość o dobrą kondycję tego sektora powinna być jednym z przedmiotów szczególnej uwagi i troski lokalnych władz samorządowych.

GOSPODARKA - PROBLEMY I CELE SZCZEGÓLWE STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA I GMINY KAZIMIERZ DOLNY

GLÓWNE PROBLEMY GOSPODARCZE:

Pozostała substancja lokalowa po
likwidowanych szkołach

Niedostateczny poziom rozwoju
przedsiębiorczości ekologicznej

Słaba baza sportowo-rekreacyjna
i turystyczna z odpowiednim
zapleczem parkingowym

Słaby rozwój budownictwa
mieszkaninowego

Ograniczona możliwość zbytu
produktów rolnych

CELE SZCZEGÓLWE:

DOBRE ROZWINIĘTA
BAZA SPORTOWO -
REKREACYJNA I
TURYSTYCZNA

ODPOWIEDNIA ILOŚĆ ZAKŁADÓW
PRZETWÓRSTWA I
PRZECHOWALNICTWA ROLNO -
SPOŻYWCZEGO ORAZ USŁUG DLA
ROLNICTWA

ROZWINIĘTE
RZEMIOSŁO
ARTYSTYCZNE

ODPOWIEDNIA ILOŚĆ
GOSPODARSTW
AGROTURYSTYCZNYCH
I MIEJSC NOCLEGOWYCH

FUNKCJONUJĄCA
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ
LOKALNA

ROZWINIĘTE BUDOWNICTWO
MIESZKANIOWE

4.4 SFERA SPOŁECZNA

Rozwój mieszkańców w sferze społecznej polega na stałym wzroście ich poziomu wykształcenia, świadomości obywatelskiej oraz osobistej kultury. Wyrazem rozwoju dokonującego się w tej sferze powinien być wzrastający poziom poczucia odpowiedzialności za sprawy o charakterze publicznym. Obowiązki lokalnego samorządu związane z tą sferą rozwoju sprowadzają się do możliwie jak najlepszego zaspokojenia potrzeb mieszkańców miasta w zakresie gospodarki komunalnej, oświaty, kultury, pomocy społecznej i bezpieczeństwa publicznego.

SFERA SPOŁECZNA - PROBLEMY I CELE SZCZEGÓŁOWE STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA I GMINY KAZIMIERZ DOLNY

GLÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE

Wzrastające bezrobocie i ubożenie społeczeństwa

Niezadawalające funkcjonowanie Przychodni zdrowia

Słabe perspektywy rozwoju oświaty w gminie

Słaba koordynacja imprez kulturalnych w gminie i nie zawsze wysoki poziom artystyczny tych imprez

Małe zaangażowanie społeczeństwa w rozwiązywanie własnych problemów

Mały poziom współdziałania władz z mieszkańcami w zakresie rozwoju gminy

Niewystarczająca informacja o aktualnych wydarzeniach w gminie

Niewystarczające rozwiązania systemowych w zakresie opieki nad ludźmi niepełnosprawnymi

Niska świadomość społeczna mieszkańców

CELE SZCZEGÓŁOWE:

ZNA CZNY WZROST NOWYCH MIEJSC PRACY

DOB RZE FUNKCJONUJĄCA PRZYCHODNIA ZDROWIA, ZAPEWNI AJĄCA OPIEKĘ MEDYCZNĄ NA WYSOKIM POZIOMIE

OPRACOWANIE STRATEGII ROZWOJU OŚWIATY W GMINIE I KONSEKwentNA JEJ REALIZACJA

OPRACOWANIE GMINNEGO PROGRAMU POMOCY LUDZIOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

WYSOKI POZIOM ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW I ANGAŻOWANIE ICH DO ROZWIĄZYWANIA WSPÓLNYCH PROBLEMÓW

WSPÓŁPRACA WŁADZ Z MIESZKAŃCAMI W ZAKRESIE ROZWOJU GMINY

SZYBKA I SPRAWNA INFORMACJA O AKTUALNYCH WYDARZENIACH W GMINIE

WYSOKI POZIOM BEZPIECZENSTWA PUBLICZNEGO ZWŁASZCZA PODCZAS MASOWYCH IMPREZ KULTURALNYCH

4.5 ZARZĄDZANIE GMINĄ

Sprawne zarządzanie gminą odgrywa kluczową rolę w realizacji celów i zadań z zakresu ochrony środowiska, gospodarki, sfery społecznej oraz infrastruktury technicznej. Dokonana diagnoza stanu gminy, ankietyzacja mieszkańców oraz ustalenia grupy planującej pozwoliły zidentyfikować problemy związane ze sferą zarządzania. Rozwiązaniem problemów są następujące cele szczegółowe:

Cel szczegółowy:

Sprawny i efektywny Urząd Miasta, przyjazny wobec swoich interesantów

Uzasadnienie wyboru:

Urząd Miasta Kazimierz Dolny ma względnie jasno określony system zarządzania lokalnego. System ten ulega ciągłej ewolucji. Konieczny jest wzrost świadomości zarówno radnych, pracowników Urzędu jak i mieszkańców w zakresie zasad zarządzania gminą. Cele dotyczące zarządzania zostały określone na podstawie: badań ankietowych, konsultacji środowiskowych, wniosków z warsztatów, diagnozy stanu gminy. W oparciu o przeprowadzone analizy i konsultacje społeczne, okazało się, że zastrzeżenia mieszkańców odnośnie Urzędu Miasta sprowadzają się jedynie do poszukiwania referatu, w którym załatwiona będzie sprawa, braku pełnych informacji o aktualnym toku sprawy, braku informacji o lokalizacji komórek, braku map numerycznych i niedostateczna ich aktualizacja.

Cel szczegółowy	Okres realizacji	Podmiot odpowiedzialny
Sprawny i efektywny Urząd Miasta, przyjazny wobec swoich interesantów	Od 2001 do 2006r.	Zarząd Miasta

Działania:

1. Kompleksowa komputeryzacja Urzędu i instalacja właściwego oprogramowania,
2. Zorganizowanie kursów komputerowych dla pracowników Urzędu,
3. Opracowanie procedur załatwiania interesantów wg. zasady, że "po Urzędzie wędruje sprawa a nie interesant",
4. Zorganizowanie biura obsługi petenta,
5. Przeszkolenie dwóch pracowników samorządowych i dwóch radnych "odpowiedzialnych za wdrażanie ``Strategii...``, w systemie zarządzania ISO 9001,
6. Opracowanie programu zarządzania gminą zgodnie z normą ISO 9001,
7. Przewodnik dla mieszkańców miasta i gminy o strukturze i kompetencjach Urzędu,
8. Kontraktowanie usług z organizacjami pozarządowymi w zakresie rozwiązywania problemów lokalnych i rozwoju gminy.
9. Zarządzanie informacją w gminie (podejmowanie decyzji i kompetencje gminy) poprzez system informacji przestrzennej (np. program informatyczny MapInfo)
10. Dostęp zainteresowanych osób do zasobów własnościowych, meldunkowych, podatkowych oraz uzbrojenia terenu.

Cel szczegółowy:

Zwiększone dochody gminy.

Uzasadnienie wyboru:

Gminie brakuje środków własnych na realizację niektórych zadań, np. w infrastrukturze technicznej, dlatego występuje z wnioskami do różnych instytucji o przyznanie dotacji, grantów i tanich kredytów na rozwój w poszczególnych sektorach działalności lokalnej.

Cel szczegółowy	Okres realizacji	Podmiot odpowiedzialny
-----------------	------------------	------------------------

Zwiększone dochody gminy	Od 2001 do 2012	Zarząd Miasta
--------------------------	-----------------	---------------

Działania:

1. Informowanie mieszkańców o tanich kredytach.
2. Okresowe preferencje podatkowe dla inwestorów.
3. Powołanie instytucji rozwoju lokalnego np: Agencji Rozwoju Lokalnego.
4. Tworzenie związków gminnych - zadanie celowe.
5. Restrukturyzacja Zakładu Gospodarki Komunalnej.
6. Powołanie Stanowiska Referenta ds Promocji i Rozwoju Gminy
7. Wdrożenie niektórych instrumentów wspomagających zarządzanie jak: budżet zadaniowy, wieloletnie plany inwestycyjne, programy rozwoju (plan operacyjny)
8. Pozyskanie środków ze źródeł zewnętrznych, w tym przedakcesyjnych Unii Europejskiej

Cel szczegółowy:

Dobra współpraca Rady Miejskiej oraz mieszkańców w zakresie funkcjonowania gminy

Uzasadnienie wyboru:

Mieszkańcy nie znają zasad funkcjonowania gminy, a przez to nie włączają się aktywnie w rozwiązywanie problemów. Brak pełnej informacji na temat uchwał podejmowanych przez Radę Miejską, jak również informacji zwrotnej w zakresie oczekiwań mieszkańców.

Cel szczegółowy	Okres realizacji	Podmiot odpowiedzialny
Dobra współpraca Rady Miejskiej oraz mieszkańców w zakresie funkcjonowania gminy	Od 2001 do 2012 roku	Rada Miejska Referat ds. Promocji i Rozwoju Gminy

Działania:

1. Przygotowanie programu spotkań.
2. Przygotowanie materiałów informacyjnych, promocyjnych nt. funkcjonowania gminy i podmiotów od niej zależnych.
3. Informowanie społeczeństwa o realizacji strategii zrównoważonego rozwoju miasta i gminy.
4. Okresowa ankietyzacja społeczeństwa w zakresie oceny pracy Rady Miejskiej , Urzędu oraz oczekiwań społeczeństwa.

**ZARZĄDZANIE GMINĄ - PROBLEMY I CELE SZCZEGÓŁOWE
STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA I GMINY
KAZIMIERZ DOLNY**

GŁÓWNE PROBLEMY ZARZĄDZANIA GMINĄ:

Niezadawalająca praca
Urzędu Miasta Kazimierz
Dolny w zakresie obsługi
interesantów

Niewystarczające dochody
gminy

Niewystarczająca wiedza na
temat funkcjonowania gminy
i podmiotów od niej
zależnych

CELE SZCZEGÓŁOWE:

SPRAWNY I EFEKTYWNY
URZĄD MIASTA,
PRZYJAZNY WOBEC
SWOICH INTERESANTÓW

ZWIĘKSZONE GOCHODY
GMINY

DOBRA WSPÓŁPRACA RADY
MIEJSKIEJ ORAZ MIESZKAŃCÓW
W ZAKRESIE
FUNKCJONOWANIA GMINY

5.ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII

5.1 WPROWADZENIE DO ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ STRATEGII

1. System zarządzania realizacją strategii określa organizację, zasady i sposoby wdrażania strategii i jej monitorowania. System ten jest bardzo ważnym i często niedocenianym elementem planowania strategicznego i operacyjnego, który decyduje o dynamice procesu realizacji strategii. Nie stworzenie tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym”.
2. Strategia jest dokumentem określającym cele, strategię i programy realizacyjne na kilkanaście lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Przygotowanie projektu dokumentu i jego przyjęcie przez Radę Miejską Kazimierza Dolnego kończy tylko pewien etap planowania. Ze względu na swój długookresowy charakter planowanie strategiczne jest procesem wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych politycznych, społecznych itd. i ich bieżącego uwzględnienia w dokumencie oraz przesuwania horyzontu planowania na kolejne lata.

5.2 PODMIOTY REALIZACJI STRATEGII

1. System zarządzania realizacją Strategii Zrównoważonego Rozwoju Kazimierza Dolnego tworzą dwa powiązane ze sobą podsystemy:
 - *podmioty zarządzające*
 - *instrumenty realizacji, w tym monitoring i aktualizacja strategii*
 2. Podmioty zarządzające realizacją strategii:
 - Forum Rozwoju Gminy
 - Rada Miejska i Zarząd Miasta
 - Komitet Sterujący (koordynatorzy wdrażania strategii)
- ❖ **Forum Rozwoju Gminy (FRG)** pełni społeczny nadzór nad realizacją strategii zgodnie z założeniami Agendy 21.
- praca Forum jest przedłużeniem pracy grup liderów lokalnych (zespołów branżowych), uczestniczącym w uspołecznionym procesie przygotowania dokumentu Strategii Zrównoważonego Rozwoju Kazimierza Dolnego.
 - Forum, liczące od 25 do 35 osób, ma charakter międzysektorowy i w jego skład wchodzi: przedstawiciele samorządu gminy oraz lokalni liderzy reprezentujący różne sektory życia Kazimierza Dolnego
 - między posiedzeniami Forum pracują zespoły (grupy robocze, wyspecjalizowane komisje np. Forum Gospodarcze) z udziałem członków Komisji Rady Miejskiej, zajmujące się monitorowaniem realizacji strategii w ramach poszczególnych sfer (gospodarczej, społecznej, ekologiczno-przestrzennej); w pracach zespołów mogą brać udział także osoby spoza Forum zapraszane przez przewodniczącego Forum)
 - Forum powoływane jest przez przewodniczącego Forum w porozumieniu z Przewodniczącym Rady Miejskiej co najmniej raz w roku; podczas zebrań Forum przedstawiane są wyniki społecznego i wskaźnikowego monitoringu realizacji strategii oraz dokonywana jest aktualizacja strategii.
 - Najważniejsze zadania Forum:

- społeczny nadzór nad realizacją strategii, monitoring społeczny wprowadzania strategii w życie,
 - wymiana doświadczeń koordynatorów i realizatorów strategii
 - aktualizacja strategii,
 - utrzymanie ciągłości procesu planowania partnerskiego
- Udział w pracach Forum jest społeczny, wykonywanie specjalistycznych opinii dla potrzeb Forum jest opłacane w zależności od możliwości finansowych władz gminy
- Warunki pracy Forum zapewnia Urząd Miasta

Uzasadnienie:

- proponowana nazwa Forum nawiązuje do podobnych inicjatyw w innych miastach Polski, które wdrażają swoje strategie zrównoważonego rozwoju, może to stworzyć w przyszłości podstawę do utworzenia sieci takich lokalnych koalicji na rzecz zrównoważonego rozwoju
 - Forum jest instytucjonalnym wyrazem niezbędnym dla skutecznego wdrażania strategii partnerstwa między różnymi sektorami, rodzajem związku między władzami lokalnymi i innymi organizacjami, w którym wszystkie strony zachowują swoją niezależność, ale zgadzają się współdziałać, aby osiągnąć wspólne - wypracowane i uzgodnione w procesie planowania partnerskiego - cele. W ten sposób wdrażanie strategii staje się zbiorem przedsięwzięć partnerskich i budowania w skali lokalnej społeczeństwa obywatelskiego.
- ❖ **Rada Miejska i Zarząd Miasta** - pełnią bieżący nadzór nad realizacją strategii, czuwają aby przy tworzeniu budżetu gminy uwzględniany był roczny plan realizacji strategii, prowadzą akcję informacyjną i promocyjną, uchwalają zmiany w strategii.
- ❖ **Komitet Sterujący Strategii** - jako organ o charakterze operacyjnym; w jego skład wchodzi :
- koordynator wdrażania strategii jako przewodniczący Komitetu
 - koordynatorzy strategii realizacyjnych

- koordynatorzy programów rozwoju

Komitet Sterujący uczestniczy jako strona w pracach Forum

❖ **Koordynator wdrażania strategii** w randze członka Zarządu Miasta z wiodącą rolą Referatu ds. Rozwoju i Promocji:

- zapewnia, aby każdy z koordynatorów strategii i programów realizacyjnych (lub zadań) posiadał aktualną wersję strategii oraz roczny plan realizacji strategii,
- gromadzi dokumentację związaną ze strategią, zbiera informacje określające postępy w realizacji strategii,
- prowadzi monitoring realizacji strategii z wykorzystaniem systemów wskaźników zrównoważonego rozwoju
- współorganizuje spotkania Forum, po każdym z zebrań opracowuje raport z realizacji strategii, który następnie szeroko upowszechnia, prowadzi akcję informacyjną i promocyjną;

❖ **Koordynatorzy poszczególnych strategii i programów realizacyjnych:**

- realizują przyjęte zadania zgodnie z rocznymi planami realizacji strategii,
- zdają sprawozdania podczas spotkań Forum Rozwoju Gminy
- szczególną rolę we wdrażaniu strategii pełnią koordynatorzy strategii realizacyjnych.
 - przy strategiach realizacyjnych leżących w kompetencjach samorządu koordynatorzy powinni reprezentować wyższy szczebel zarządzania w Urzędzie Miasta (kierownicy referatów)
 - przy strategiach realizacyjnych leżących w kompetencjach innych sektorów samorządu koordynatorzy powinni reprezentować instytucje o charakterze integrującym (np. Agencja Rozwoju Lokalnego, Stowarzyszenie Rozwoju Kazimierza Dolnego)
 - w procesie budowy strategii i na etapie jej wdrażania przy powoływaniu koordynatorów programów realizacyjnych, decydującą rolę powinni pełnić

koordynatorzy poszczególnych strategii (koordynatorami programów powinni być pracownicy Urzędu niższego szczebla zarządzania, przedstawiciele instytucji oraz organizacji reprezentujących inne sektory odpowiedzialne za realizację strategii).

5.3 INSTRUMENTY REALIZACJI STRATEGII

W procesie realizacji Strategii będą wykorzystywane następujące trzy grupy instrumentów:

- prawno-administracyjne, ekonomiczne i rynkowe, w tym finansowe oraz z zakresu organizacji, zarządzania i marketingu
 - informacyjno-edukacyjne, w tym monitoringu realizacji
 - system aktualizacji strategii
- ✧ Instrumenty prawno-organizacyjne, ekonomiczne i rynkowe oraz z zakresu organizacji, zarządzania i marketingu
- realizacja strategii obejmuje okres przedakcesyjny (do roku 2004) oraz lata członkostwa w Unii Europejskiej. W okresie tym obowiązywać będzie „*Druuga Polityka ekologiczna Państwa, Polska 2025. Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju*” oraz „*Strategia rozwoju województwa lubelskiego*”. Coraz większy wpływ na warunki realizacyjne będą miały ustalenia wspólnej polityki ekologicznej UE określone w *Szóstym Programie Działań*, oraz w dyrektywach, rozporządzeniach i decyzjach. W *Programie* tym mocno akcentowane są instrumenty ekonomiczne i fiskalne.
 - instrumenty z zakresu organizacji, zarządzania i marketingu stanowią bardzo obszerną i ciągle rozbudowywaną grupę narzędzi realizacyjnych. W realizacji Strategii będą przede wszystkim uwzględnione:
 - ścisłe powiązanie w okresie najbliższych lat strategii realizacyjnych i programów Strategii z budżetem Kazimierza Dolnego w oparciu o zasadę budowy **budżetu zadaniowego**,
 - **zarządzanie jakością** w oparciu o znormalizowane systemy ISO grupy 9000 jako element zarządzania sferą usług publicznych w mieście,

- element **marketingu lokalnego**, zwłaszcza promocji strategii zgodnie z przyjętym dla Kazimierza Dolnego planem komunikacji społecznej, tak aby informacja o strategii i jej realizacji była znana i powszechnie dostępna.

❖ Tworzenie **budżetu zadaniowego** w Polsce ma charakter pilotażowy i tworzony jest nadal jako budżet alternatywny (np. w Krakowie)

Budżet ten poza funkcjami zarządzania i realizacji polityki finansowej gminy spełnia w większym stopniu niż budżet tradycyjny jeszcze jedną ważną rolę - komunikacji ze społecznością lokalną. Czytelność budżetu, zrozumiałość oraz przejrzystość decydują o możliwości realizowania zasady jawności. Komunikatywność budżetu oznacza w praktyce łatwość odczytywania zawartych w nim informacji.

Filozofia budżetu programów (zadań) jest oparta na celowości działań, czyli oddaje strukturę i logikę budowy i realizacji strategii rozwoju (strategii i programów realizacyjnych).

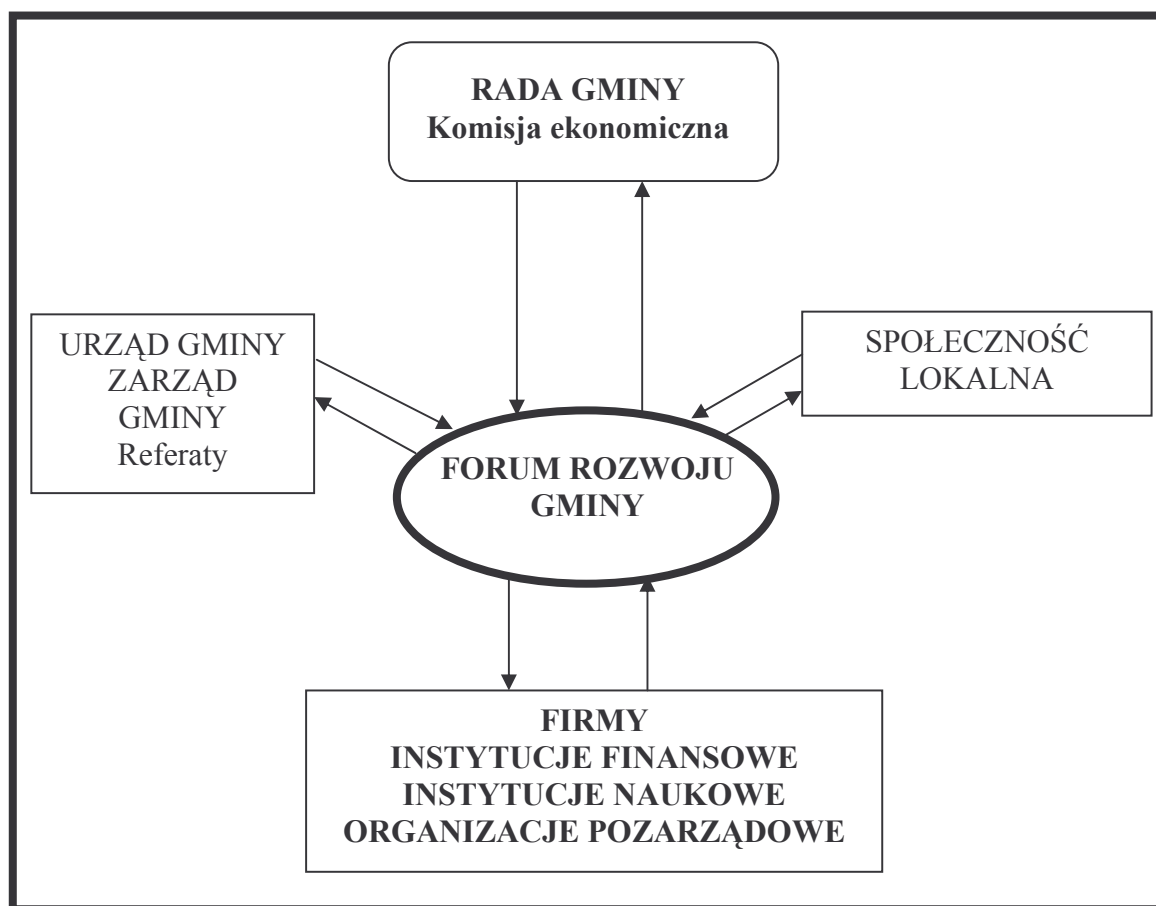
Plany inwestycyjne są korzystnym i efektywnym dla Kazimierza Dolnego instrumentem zarządzania realizacją strategii.

Podsumowanie

Przyjmuje się następujące formy instytucjonalne zapewniające odpowiedni program wdrażania i monitoringu Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierz Dolny:

- nadzór nad sprawną realizacją strategii będzie sprawował Burmistrz Miasta
- społeczny nadzór nad wdrażaniem strategii będzie sprawować Rada Miejska oraz Forum Rozwoju Gminy
- Zarząd Miasta jeden raz w roku zdawał będzie Radzie Miejskiej sprawozdanie z postępów w realizacji strategii

- Koordynacją działań na rzecz realizacji strategii zajmował się będzie Referent ds. Rozwoju i Promocji.
- Przed opracowaniem budżetu na rok następny odbędzie się spotkanie Zespołu Opracowującego Strategię w celu przeanalizowania postępów w jej realizacji i dokonanie niezbędnych poprawek wynikających ze zmian następujących w otoczeniu.

5.4. MONITORING STRATEGII

Instrumenty informacyjno-edukacyjne:

- **monitoring społeczny** (z udziałem społeczności lokalnej); przeprowadzane będą badania opinii społecznej (ankiety, sondaże) dla lepszej oceny realizacji wybranych zadań; wśród mieszkańców upowszechniane będą wszystkimi dostępnymi kanałami komunikacji społecznej (ogłoszenia, artykuły w prasie, spotkania radnych z wyborcami) informacje o postępach i efektach w realizacji strategii oraz dokonywanych w niej zmianach;
- dla oceny wymiernej stopnia realizacji celów strategii powinny zostać wykorzystane dwa komplementarne **systemy wskaźnikowego monitorowania strategii** (SWMS):
 - *pierwszy uniwersalny* - oparty na transferze zbioru 10 wskaźników zrównoważonego rozwoju z europejskiej sieci miast zrównoważonego rozwoju; wprowadzenie tego systemu do monitoringu realizacji strategii Kazimierza Dolnego będzie miało charakter pilotażowy dla innych miast polskich i umożliwiać będzie porównanie sytuacji Kazimierza Dolnego z innymi miastami Europejskiej Sieci Miast Zrównoważonego Rozwoju. Pierwszą generację europejskich wskaźników zrównoważonego rozwoju przedstawia poniższe zestawienie:

Podstawowe	Dodatkowe
1. zadowolenie mieszkańców	2. dojazd dzieci do i ze szkoły
3. lokalny udział w globalnej zmianie klimatycznej	4. zrównoważony sposób zarządzania władz lokalnych i miejscowych przedsiębiorstw
5. lokalna mobilność i transport pasażerski	6. hałas
7. lokalny dostęp do publicznych terenów	8. trwały i zrównoważony sposób

zielonych i podstawowych usług	użytkowania ziemi
9. jakość miejskiego powietrza	10. produkty eko-etykietowane

Objaśnienia: metodyka i sposób szacowania tych wskaźników jest podany w Internecie; w Internecie też podane są sposoby szkolenia w zakresie korzystania z tego narzędzia.

- *drugi specyficzny dla Kazimierza Dolnego* - wykorzystujący dotychczasowe doświadczenia krajowe konstrukcji wskaźników monitorowania realizacji strategii według poszczególnych łańcuchów (gospodarczego, społecznego, środowiskowo-przestrzennego) nawiązujący do poziomu celów szczegółowych, a nawet strategii realizacyjnych; System ten powinien być opracowany przez Zespół Opracowujący Strategię.

Wymienione w podrozdziale 5.2 organy powinny sprawować opiekę nad tym aby zapisy strategii były uwzględniane w innych dokumentach strategicznych gminy (dotyczy to zarówno części diagnostycznej jak i strategicznej).

Jeden raz w roku powinien być dokonywany w ramach monitoringu strategii, przegląd celów i zadań strategicznych oraz postępów i trudności w realizacji strategii przez grupę społeczną - Forum Rozwoju Gminy (nieformalna grupa społeczna funkcjonująca np. przy Radzie Miejskiej, będąca ciałem doradczym i opiniotwórczym Rady), która poprzez wspólną pracę na warsztatach tworzyła strategię. Rada może być także ciałem sformalizowanym, instytucjonalnym i funkcjonować jako organizacja pozarządowa.

Kolejnym elementem monitoringu jest wskaźnikowy system monitorowania strategii, który określa wskaźniki odpowiedzialne za osiągnięcia założonych rezultatów oraz źródła pozyskiwania informacji.

Wskaźnikowy system monitoringu strategii jest instrumentem informacyjno-edukacyjnym wprowadzonym dla wymiernej oceny stopnia realizacji celów szczegółowych.

Sfera środowiska przyrodniczo-kulturowego

Cele szczegółowe	Wskaźnik	Źródła informacji	Założenia
Uporządkowana gospodarka wodno-ściekowa	mb wodociągów, kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków	Miejski Zakład Komunalny	
Uporządkowana gospodarka odpadami stałymi	ilość pojemników, liczba podpisanych umów	Miejski Zakład Komunalny	
Zwiększona świadomość ekologiczna społeczeństwa	liczba osób uczestniczących w selektywnej zbiórce odpadów	Urząd Miasta, Wojewoda - U.W. Kuratorium Oświaty	
Równowaga pomiędzy zorganizowaną przestrzenią wewnętrzną (architektura, urbanistyka) i „niezorganizowaną” przestrzenią zewnętrzną (przyroda)	ład przestrzenny liczba trafnych inwestycji (pod względem lokalizacji, estetycznym, gospodarczym)	Konserwator Zabytków, Zarząd Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych, Urząd Miasta, Starostwo Powiatowe	
Odrestaurowane obiekty zabytkowe	liczba odrestaurowanych i funkcjonujących obiektów zabytkowych	Konserwator Zabytków, Urząd Miasta	
„Miasto odśmieczone” z pseudokultury (reklamy, parasole itd)	<ul style="list-style-type: none"> - zniknięcie reklam z zabytkowego krajobrazu - ustalenie podstaw prawnych - stosowne zapisy w planie 	Konserwator Zabytków, Urząd Miasta	
Wyznaczenie stref o ograniczonym ruchu kołowym i parkowania likwidacja parkingów w centrum miasta	liczba nowych parkingów poza centrum miasta	Zarząd Miasta, Zarząd Dróg Powiatowych i Zarząd Dróg Wojewódzkich, Zarząd Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych, Konserwator	

Czyste drogi, place, wąwozy i lasy	- liczba nielegalnych wysypisk śmieci - ilość zgłoszeń mieszkańców	Zabytków Urząd Miasta	
---------------------------------------	---	--------------------------	--

Sfera gospodarki

Cele szczegółowe	Wskaźnik	Źródła informacji	Założenia
Dobrze rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna i turystyczna	- liczba obiektów i ich pojemność oraz dostępność	Urząd Miasta, PTTK	
Odpowiednia ilość zakładów przetwórstwa i przechowywania rolnospożywczego oraz usług dla rolnictwa	- wielkość produkcji i sprzedaży - liczba zakładów i wielkość zatrudnienia	Urząd Miasta, ODR	
Rozwinięte rzemiosło artystyczne	- liczba rzemieślników - liczba szkół o charakterze rzemieślniczo-artystycznym - liczba zakładów rzemieślniczych, galerii	Urząd Miasta, PTTK, Szkoły	
Odpowiednia ilość gospodarstw agroturystycznych i miejsc noclegowych	- liczba gospodarstw agroturystycznych - liczba miejsc noclegowych	Urząd Miasta, Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego (WODR), Rejestr działalności gospodarczej	
Dobrze funkcjonująca przedsiębiorczość lokalna	- liczba lokalnych podmiotów gospodarczych - liczba lub powierzchnia działek pod inwestycje	Rejestr działalności gospodarczej, Plan zagospodarowania	
Rozwinięte budownictwo mieszkaniowe	- liczba oddanych mieszkań - liczba jednorodzinnych budynków mieszkalnych - liczba działek pod	Urząd Miasta, Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego, Wspólnoty Mieszkaniowe	

	zabudowę i ich łączną powierzchnia		
--	------------------------------------	--	--

Sfera infrastruktury technicznej

Cele szczegółowe	Wskaźnik	Źródła informacji	Założenia
Kompleksowa poprawa stanu technicznego dróg i parkingów wraz z ich oświetleniem	<ul style="list-style-type: none"> - kilometry dróg - metry kwadratowe parkingów - ilość sztuk punktów świetlnych 	Urząd Miasta, Zakład Energetyczny, Powiatowy Zarząd Dróg, Wojewódzki Zarząd Dróg	
Zapewnienie odpowiedniej gospodarki wodno-ściekowej i pozostałej infrastruktury technicznej	<ul style="list-style-type: none"> - kilometry sieci - ilość przyłączy 	Urząd Miasta, Miejski Zakład Komunalny	
Kompleksowy system parkingowy w mieście	- ilość miejsc parkingowych w mieście i na obrzeżach	Urząd Miasta, Powiatowy Zarząd Dróg	

Sfera społeczna

Cele szczegółowe	Wskaźnik	Źródła informacji	Założenia
Znaczny wzrost nowych miejsc pracy	- liczba utworzonych miejsc pracy	Urząd Pracy, Urząd Miasta	
Dobrze funkcjonująca Przychodnia Zdrowia, zapewniająca opiekę medyczną na wysokim poziomie	<ul style="list-style-type: none"> - liczba korzystających z usług medycznych - liczba trafnych diagnoz - zmniejszona liczba 	Prowadzone statystyki służby zdrowia	

	przypadkowych zgonów		
Opracowanie strategii rozwoju oświaty w gminie i konsekwentna jej realizacja	<ul style="list-style-type: none"> - racjonalna, planowa sieć szkół na terenie gminy - stabilizacja pracy szkół - rozwój działających szkół 	Urząd Miasta, dyrekcje szkół	statystyka urodzeń w rejonie szkoły
Wysoki poziom świadomości społecznej mieszkańców i angażowanie ich do rozwiązywania wspólnych problemów	<ul style="list-style-type: none"> - liczba spotkań, zebrań - liczba uczestników 	Protokoły z zebrań, wnioski z dyskusji, protokoły z posiedzeń i sesji, zeszyt przyjmowanych interesantów	
Współpraca władz z mieszkańcami w zakresie rozwoju gminy	<ul style="list-style-type: none"> - dotrzymanie terminów - udział mieszkańców w wydarzeniach 	protokoły z zebrań, wnioski z dyskusji, protokoły z posiedzeń i sesji Rady Miejskiej, zeszyt przyjmowanych interesantów	
Szybka i sprawna informacja o aktualnych wydarzeniach w gminie		Protokoły z zebrań, wnioski z dyskusji, Protokoły z posiedzeń i sesji Rady Miejskiej, zeszyt przyjmowanych interesantów	
Opracowanie gminnego programu pomocy ludziom niepełnosprawnym	<ul style="list-style-type: none"> - uruchomienie programu - liczba korzystających z programu 	Urząd Miasta	
Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego	<ul style="list-style-type: none"> - ład i porządek w mieście (ocena 	Urząd Miasta, statystyki	

zwłaszcza podczas masowych imprez kulturalnych	- gości) zmniejszenie ilości drobnych przestępstw	policyjne	
--	--	-----------	--

5.5 SYSTEM AKTUALIZACJI STRATEGII.

System aktualizacji strategii zakłada wprowadzanie zmian w dokumencie strategicznym. Zmiany będą proponowane przez Zarząd Miasta, opiniowane przez grupę społeczną, Forum Rozwoju Gminy i zatwierdzone przez Radę Miasta Kazimierz Dolny.

✧ System aktualizacji strategii

- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierz Dolny będzie co roku poddawana przeglądowi oraz aktualizacji. System ten jest odmienny dla części dokumentu określającej wizję rozwoju i cele strategii (strategiczne i szczegółowe) oraz dla części programowej (strategie i programy realizacyjne oraz zadania),
- część „strategiczna” będzie poddawana przeglądowi oraz aktualizacji w cyklu kadencji władz samorządowych (tzw. aktualizacja taktyczna) z przesunięciem okresu objętego planowaniem o kolejne 4 lata (planowanie kroczące),
- część „programowa” będzie poddawana przeglądowi i aktualizacji co roku; bardzo ważnym narzędziem wprowadzania Strategii w życie będzie opracowany przez Zarząd Miasta **roczny plan realizacji strategii**
- aktualizacji dokonuje w formie planowania partnerskiego Kazimierskie Forum Społeczne, a zatwierdza Rada Miejska,
- po wprowadzeniu zmian w strategii Koordynator wdrażania strategii zobowiązany jest dostarczyć wszystkim zainteresowanym stronom (zwłaszcza koordynatorom poszczególnych strategii i programów realizacyjnych) informację o dokonanej aktualizacji strategii.

System zarządzania realizacją strategii można wspomóc poprzez audit zewnętrzny, co daje większą skuteczność realizacji celów i zadań oraz pozwala na profesjonalne uaktualnienie i zmiany, głównie w części realizacyjnej strategii, pozwala na lepszą identyfikację źródeł finansowania pod kątem projektów i większą skuteczność pozyskiwania środków zewnętrznych.

Auditor może pomóc Zarządowi Miasta w obiektywnej aktualizacji strategii między innymi poprzez: zalecenia do zarządzania strategią, rekomendacje do budżetu, motywowanie społecznego zespołu zarządzającego strategią, analizę stanu pozyskiwania środków, sugestie w zakresie programów realizacyjnych, projektów. Pomoc audytora, może dotyczyć także identyfikacji źródeł finansowania projektów, opracowania wniosków o dofinansowanie oraz ich rekomendowania do sponsorów, przygotowania i przeprowadzenia specjalistycznych szkoleń. Istnieje możliwość zlecenia auditu Umbrelli.

6. WNIOSKI I REKOMENDACJE DO PLANU PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA

W trakcie tworzenia strategii zrównoważonego rozwoju miasta i gminy Kazimierz Dolny, diagnoza stanu gminy, jak również postulaty potwierdziły, że należy przewidywać w planie przestrzennego zagospodarowania tereny pod jednorodzinne budownictwo mieszkaniowe, inwestycje w zakresie turystyki i rekreacji (budowa pensjonatów, i ośrodków konferencyjno-szkoleniowych oraz obiektów rekreacyjno-sportowych), a także inwestycje związane z przetwórstwem płodów rolnych (budowa nowych, małych przedsiębiorstw).

Lokalizacja jednorodzinne budownictwa mieszkaniowego powinna obejmować obrzeża Kazimierza Dolnego i poszczególne sołectwa w bezpośrednim sąsiedztwie miasta, ze względu na preferencje inwestorów i istniejącą infrastrukturę techniczną. Inwestycje w zakresie turystyki i rekreacji powinny być lokowane zarówno na terenach miasta jak i w sołectwach. Równomiernie rozmieszczony ciężar lokalizacji powinien obejmować, w przedmiocie budowy pensjonatów i ośrodków konferencyjno-szkoleniowych oraz obiektów rekreacyjno-sportowych, obrzeża miasta, natomiast inwestycji agroturystycznych i przetwórstwa płodów rolnych - sołectwa. W związku z powyższym, istnieje konieczność przekwalifikowania części terenów rolniczych na tereny budowlane z przeznaczeniem pod budownictwo mieszkaniowe i inwestycje ściśle związane z kierunkami rozwoju Kazimierza Dolnego.

Działania w kierunku zmian zapisów w planie zagospodarowania przestrzennego uzasadnione są nie tylko możliwością zwiększenia dochodów zarówno mieszkańców jak i budżetu gminy, ale także dużym zainteresowaniem inwestorów zewnętrznych zakupem działek pod w/w inwestycje oraz faktem występowania na terenie gminy wolnych, możliwych do zagospodarowania terenów.

Szansą dla rozwoju gminy jest pozytywna i powszechna identyfikacja Kazimierza Dolnego, położenie przy szlaku komunikacyjnym, stosunkowo czyste środowisko,

wysokie walory turystyczne, wolne tereny pod inwestycje oraz aprobatą społeczeństwa dla inwestorów krajowych i zagranicznych.